

bservant 20

Jaargang 16, 25 januari 1996

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg • Redactieadres: Postbus 616, 6200 MD Maastricht • tel. 043-3883174

Inhoud

pagina 3

Vrouwelijke studenten vaak slachtoffer van seksueel geweld en de vijfde afstudeervariant van de faculteit der cultuurwetenschappen

pagina 8

Scriptie over de nasleep van een hersenbloeding, en economen in Colombia

pagina 9

Sociocratie goeroe doet Maastrichtse universiteit aan

pagina 14

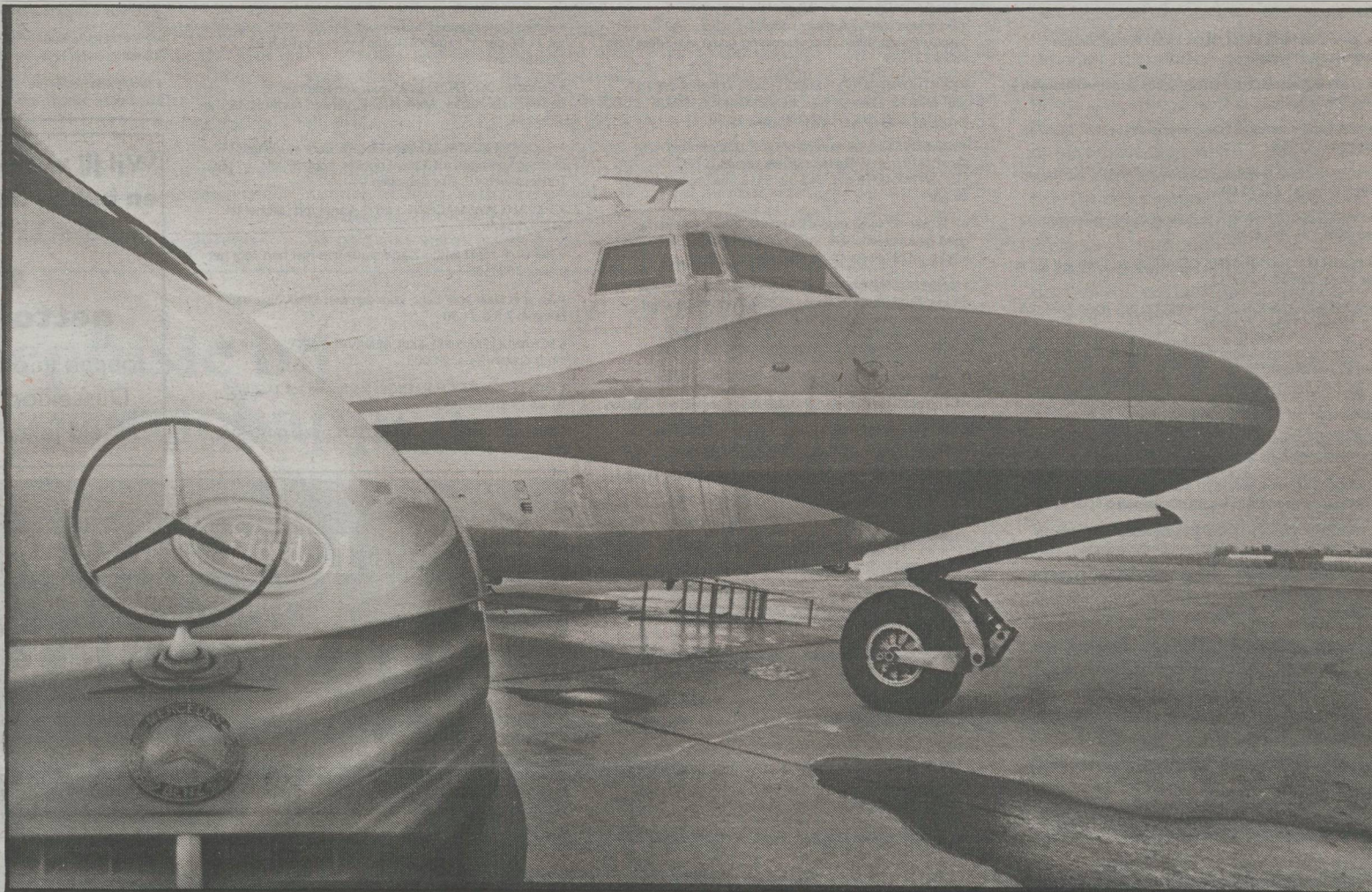
Internationaal filmfestival in Maastricht

pagina 15

Schrijven is een kunst

pagina 16

De wonderse wereld van een Nederlander

De zilverster van Dasa kon Fokker geen gouden vleugels geven. Betekent het zoveelste Duits-Nederlandse echec dat de cultuurverschillen tussen de twee landen te groot zijn? René Olie onderzocht twee mislukte en een geslaagde fusie en beantwoordde de vraag ontkennend. (foto Nelis Tutkey)

Rijksuniversiteit Limburg gunstige uitzondering

Landelijke daling eerstejaars van tien procent

Volgens de eerste vooraanmeldingen daalt de animo voor een universitaire studie in 1996 met ruim tien procent. De traditionele reactie van bestuurders op zulk nieuws is dat er de komende maanden nog veel kan veranderen. Maar de ervaring van vorig jaar leert dat het verstandig is de prognoses serieus te nemen. Al in januari werd toen een forse daling van de instroom voorspeld, en die kwam er ook: met tien procent. Dit jaar kan de daling zelfs groter zijn.

Al vanaf 1992 zien de universiteiten hun aantal eerstejaars steeds met ruim vijf procent dalen. Sinds 1995 duikt de curve echter versneld naar beneden. Volgens de deze week bekend geworden 1-decembertelling van het CBS zakte het totale aantal eerstejaars in het nog lopende studiejaar precies tien procent tot 30.572. En zoals gezegd: de vooraanmeldingen voor 1996 wijzen erop dat de daling in dit tempo doorzet. De onheilstijdingen over een versnelde daling van het aantal eerstejaars

begonnen een jaar geleden. Begin januari raakten de aanmeldingen voor studiejaar '95/'96 zelfs even 20 procent achterop bij het voorafgaande jaar.

De verklaring voor deze 'dip' lag voor de hand: de kranten stonden vol over het plan van Ritzen om, naast bezuinigingen op studiebeurzen, ook het collegegeld met 1000 gulden te verhogen. En dat schrikte af. Toen de ingreep verzacht werd, begonnen zich inderdaad meer studenten aan te melden. Toch bleef de achterstand op het voorgaande jaar vanaf eind januari steeds 12 tot 14 procent.

Tot in de zomer werd deze tegenvaller door iedereen behalve een aantal journalisten met ongeloof begroet. Zowel de minister, schooldekanen, de Informatie-beheergroep (IBG) als universitaire bestuurders wezen op de 'onbetrouwbaarheid' van vooraanmeldingscijfers. Men meende dat veel studenten hun aanmelding tot het laatste moment uitstelden. En uiteindelijk zou de instroom bij de universiteiten best meevallen. Maar dat deed hij dus nauwelijks, zo blijkt uit de definitieve cijfers. De totale instroom daalde 10 procent, die in de prope-deuse (de 'echte' eerstejaars) ging zelfs 11 procent omlaag.

Bij enkele instellingen zien de definitieve cijfers er wel een stuk beter uit dan de prognoses. Maar dit komt dan doordat er verschillende dingen ge-

teld worden. Zo had Rotterdam (samen met de Rijksuniversiteit Limburg een positieve uitzondering) in de vooraanmeldingen een daling met 14 procent, terwijl het totale aantal eerstejaars toch met 1 procent steeg! De verklaring is dat deze universiteit bij economie enkele varianten voor hbo-doorstromers heeft ingesteld: zij volgen geen volledige opleiding en doen niet mee in de vooraanmeldingen,

maar ze worden wel officieel meegeteld als 'eerstejaars'. Bij de Vrije Universiteit geldt iets dergelijks. Voor de universiteiten was de daling in vooraanmeldingen vorig jaar een bruikbare voorbode voor wat er ging gebeuren. Toch wordt er nu, in januari 1996, opnieuw van veel kanten ongelovig gereageerd op de vooraanmeldingscijfers voor het komend studiejaar. Met meer nadruk dan ooit wordt

de pers gewezen op de geringe voorspellende waarde van deze cijfers. Gezien de ervaring is er echter genoeg reden om de 10 procent daling in vooraanmeldingen serieus te nemen.

Het is zelfs denkbaar dat de aanmeldingen voor 1996/'97 nog meer dan die 10 procent achterop raken bij het afgelopen jaar. Toen was er in januari immers de eerdergenoemde 'dip', door onzekerheid over het hogere collegegeld. Dit jaar is er niet zo'n reden voor een tijdelijke kopersstaking. Of, anders gezegd: het zou goed zijn de aanmeldingscijfers per 12 januari eens te vergelijken met die van januari 1994. Ze blijken in twee jaar ruim 26 procent gedaald. Zelfs om de daling in twee jaar tot 19 procent (en dus dit jaar tot tien procent) te beperken, moet er dus nog iets ingehaald worden.

Niet alle universiteiten reageren overigens stoïcijns op de sombere prognoses. Een voorbeeld is Twente, waar men na een reeks vette jaren voor de tweede keer forse klappen dreigt te krijgen: men vreest een daling met 29 procent. De universiteit was eerst niet van plan om in dagbladen te adverteren. Maar nu de aanmeldingen zo tegenvallen, heeft men die beslissing in allerijl herzien.

HOP, Frank Steenkamp

Daling instroom universiteiten

(en de laatste prognose uit augustus 1995)

Instelling	1995	Verschil	(Prognose 18-8)
Maastricht	1883	+5,20%	(+3,6%)
Rotterdam	2503	+1,40%	(-14,2%)
Leiden	2913	-5,10%	(-12,1%)
Eindhoven	1038	-9,20%	(-16,8%)
Groningen	3773	-9,30%	(-7,3%)
Amsterdam (VU)	2656	-9,40%	(-14,9%)
Utrecht	4030	-11,70%	(-10,5%)
Delft	2238	-11,70%	(-9,5%)
Wageningen	839	-11,90%	(-17,9%)
Amsterdam (Uva)	4149	-12,60%	(-14,7%)
Enschede	1236	-17,60%	(-19,3%)
Nijmegen	2422	-18,00%	(-14,9%)
Tilburg	1492	-18,10%	(-17,8%)
Totaal	30572	-10,00%	(-11,9%)

nderzoek naar seksueel geweld onder Amsterdamse studentes

Veel vrouwelijke studenten slachtoffer van 'date-rape'

gezellig avondje uit pakt
or een vrij grote groep
sterdamse studentes nog
ns verkeerd uit. Het
mt herhaaldelijk voor dat
e nieuwe jongen uit het
fé of die sympathieke
riend of kennis zijn handen
et thuis kan houden en de
udente aanrandt of ver-
racht. Dat blijkt uit een
nlangs verschenen
fstudeeronderzoek van
wee Amsterdamse psycholo-
en.

hokkend, noemt Sabine Raams de
tslag van het onderzoek 'Date Rape:

Sexueel geweld in uitgaanssituaties'. Samen met haar mede-student Shola Dhalganjansing, vroeg zij 457 Amsterdamse studenten naar hun ervaringen met seksueel geweld tijdens of na een avondje stappen. Het idee voor dit onderzoek (gesubsidieerd door de vakgroep klinische psychologie van de Universiteit van Amsterdam en het ministerie van justitie) kwam niet zomaar uit de lucht vallen. De verhalen over 'date-rape' hadden de twee aan het denken gezet. Was dit een typisch Amerikaans fenomeen, of werden ook in Nederland jonge vrouwen tijdens of na een bezoekje aan de bioscoop, een ententje in een restaurant of een pilsje in een bar geconfronteerd met ongewenste handtastelijkheden?

Voor negentien procent van de onder-

vraagde studentes luidt het antwoord: ja. En dan gaat het in veel gevallen niet alleen om een poging tot zoenen. Nee, voor de helft van deze groep gaat het om verkrachting of een poging daartoe. Een veel kleiner percentage (een kleine twee procent van het totaal aantal ondervraagden) werd gedwongen om de man in kwestie te pijpen. Opvallend is dat niemand van de betrokken studentes aangifte heeft gedaan bij de politie. De daders waren geen volstrekte vreemden, vertellen de onderzoeksters. Vaak zijn het mannen waarmee de vrouwen in een café aan de praat raken. Maar ook vrienden of kennissen blijken hun handen niet thuis te kunnen houden. Verschil is er wel tussen deze twee groepen. De onbekende gebruikt vaker fysiek geweld, de

zogenaamde vriend gelooft meer in het uitoefenen van psychische druk; hij probeert via die weg te krijgen wat hij wil.

Raams en Dhalganjansing zochten ook naar factoren die seksueel geweld kunnen voorspellen. Zo blijkt de kans op ellende groter tijdens een avondje uit met een relatief onbekende. Is bovendien seks geen onderwerp van gesprek geweest en heeft geen van beiden duidelijk aangegeven wat hij of zij op dat vlak wil, dan is het risico op een onaangename confrontatie groter. Zeker als het ook nog eens de man is die voorstelt om na sluitingstijd bij elkaar te blijven. Neemt de vrouw het initiatief, of besluiten de twee samen dat een voortzetting van de avond op zijn plaats is, dan is de kans op seksueel geweld veel kleiner.

Het is niet denkbeeldig, zo legt Raams uit, dat Maastrichtse of Groningse studenten soortgelijke ervaringen hebben. "Het zou raar zijn wanneer dit alleen in Amsterdam voorkomt. Deze onderzoeksresultaten zijn een signaal. Seksueel geweld tijdens of na het uitgaan zal elders in Nederland ook voorkomen. En het zijn natuurlijk niet alleen de studentes die daarmee te maken hebben. Ook andere groepen vrouwen worden lastig gevallen. Over de cijfers kunnen we niets zeggen, die zullen overal anders zijn. Lager of hoger dan onder Amsterdamse studentes."

Wim Ortjens

Riki Janssen

Eerste vakgroepfusie bij gezondheidswetenschappen

Op 1 maart zal het bestuur
van de faculteit der
gezondheidswetenschappen
een nieuwe vakgroep 'Beleid,
Economie en Organisatie van
de Zorg (BEOZ) installeren.

De nieuwe vakgroep is het gevolg van een fusie van de twee huidige vakgroepen 'Beleidswetenschap' en 'Economie van de Gezondheidszorg'. De derde fusiepartner is de sectie 'Psychologie van Arbeid en Gezondheid' van de vakgroep 'Medische Psychologie'. Deze vakgroep herbergt medewerkers van zowel de medische faculteit als van gezondheidswetenschappen. De fusie is onderdeel van de reorganisatie waarin de faculteit verkeert. Daardoor zullen 47 van de 249 arbeidsplaatsen verdwijnen. Sommige vakgroepen worden dan zo klein, dat het in stand houden van een bestuurlijk apparaat inclusief administratieve ondersteuning niet meer rendabel is. Vandaar dat de faculteit besloten heeft om het aantal van zeventien vakgroepen terug te brengen naar twaalf. Bij een aantal interfacultaire groepen zal alleen het GW-deel bij de fusies betrokken worden. De vakgroep BEOZ (in het Engels afgekort als HOPE, Health Organisation, Policy and Economics), zal 14,7 arbeidsplaatsen voor wetenschappelijk

personeel hebben en 4,3 arbeidsplaatsen voor ondersteunend- en beheerspersoneel. Dit is conform de reorganisatie doelstellingen. Het faculteitsbestuur heeft de drie fusiepartners desgevraagd beloofd om de komende drie jaar niet meer aan de formatie te tornen.

Los van reorganisatie doelstellingen heeft de fusie ook duidelijke inhoudelijke voordelen, stellen prof. R. Leidl (voorzitter van de vakgroep 'Economie van de Gezondheidszorg'), dr. I. Mur (voorzitter van de vakgroep 'Beleidswetenschap') en prof. F. Nijhuis (voorzitter van de sectie 'Psychologie van Arbeid en Gezondheid' binnen de vakgroep 'Medische Psychologie'). Zo verwacht men een versterking van de kwaliteit van onderwijs en onderzoek nu de formatie op het terrein van het beleid, de organisatie en de economie van de zorgsector gebundeld is. Voorheen waren er ook al samenwerkingsverbanden tussen de drie vakgroepen, maar deze zullen meer rendement opleveren nu vakgroepgrenzen worden geslecht en organisatorische obstakels worden weggewerkt, verwachten de drie voorzitters.

De nieuwe vakgroep BEOZ zal haar onderzoeksformatie bijna helemaal onderbrengen in het facultaire onderzoeksinstituut HEALTH. Het grootste deel van de onderwijsformatie wordt ingezet in de facultaire opleiding 'Beleid en Beheer'. Afgelopen dinsdag

heeft de faculteitsraad van gezondheidswetenschappen haar goedkeuring aan de fusie gehecht. Na 1 maart zal er een bestuur en een voorzitter worden gekozen. Verdere fusies volgen in de rest van het jaar.

Vijfde afstudeerrichting CWS

Visuele cultuur moet studenten lokken

Vanaf komend studiejaar
krijgt de faculteit der cultuur-
wetenschappen er een
nieuwe afstudeervariant
bij. Het gaat om Visuele
Cultuur, een studierichting
waarin de rol van fotografie,
drukkunst, film, en televisie,
kortom de rol van het 'beeld'
in de westerse samenleving,
centraal staat. Met deze
nieuwe loot hopen de
cultuurwetenschappers de
toestroom van studenten een
nieuwe impuls te geven.

Visuele Cultuur krijgt een 'status aparte' binnen de faculteit. Waar de andere vier afstudeertracés (theorie en geschiedenis van mens en natuur, theorie en geschiedenis van technologische cultuur, rationaliteit en moderne cultuur, en politieke cultuur) pas in het derde jaar van de studie beginnen, krijgt visuele cultuur al in het tweede jaar een eigen plaats. In de vorm van twee blokken in de tweede helft van het tweede jaar.

In deze blokken maken studenten die hun zinnen op dit tracé hebben gezet, kennis maken met bijvoorbeeld de geschiedenis van het 'beeld' in de kunst, cultuur, wetenschap en techniek, maar ook met de vooronderstellingen, waarden en normen die vaak in beelden besloten zitten.

Dat de faculteit kiest voor een aparte status, is niet toevallig. Toen drie jaar geleden de eerste uitbouwplannen op tafel kwamen, ging de voorkeur van het bestuur nog uit naar een vierjarige opleiding. Dat bleek echter niet haal-

baar, minister Ritzen stond en staat immers niet om nieuwe opleidingen te springen. Vervolgens werd aan een driejarig curriculum op basis van een propedeuse cultuur- en wetenschapsstudies gedacht. Alles met maar één bedoeling: een goed zichtbare afstudeerrichting die nieuwe en vooral extra studenten zou kunnen aantrekken.

Uiteindelijk blijft het nu bij twee eigen blokken in het tweede jaar, zo bleek afgelopen woensdag tijdens de faculteitsraad. Daar had niemand moeite mee.

De raad wilde echter niet dat studenten die twee blokken per se moeten halen voor ze aan het derde jaar visuele cultuur kunnen beginnen. Zo'n regeling kost iemand die pas aan het einde van zijn tweede jaar ontdekt dat visuele cultuur toch het interessantste voor hem is, een heel jaar. Het bestuur gaf dat toe en veranderde de regeling: ook studenten die het oude basisprogramma hebben doorlopen, kunnen in het derde jaar bij visuele cultuur instromen. Echter onder één voorwaarde: die tweedejaars-blokken moeten ze inhalen.

Hetzelfde gaat op voor tweedejaars die de blokken visuele cultuur hebben gevolgd en er dan alsnog voor de zomer achter komen dat een ander tracé beter bij hen past. Ook zij, zo besloot de raad tegen de zin van het bestuur, kunnen onder één voorwaarde aan het tracé van hun keuze beginnen: de gemiste blokken van het basisprogramma, het fundament van de al bestaande tracés, moeten worden ingehaald. Van het bestuur had dit niet hoeven.

Riki Janssen

Contractonderwijs bedrijfsmatig aangepakt

De Rijksuniversiteit Limburg is van plan om, in het voetspoor van de zusterinstellingen, binnenkort een grote stap op het pad van het contractonderwijs te zetten. Er komt een stichting Academische Opleidingen Maastricht, die bijna alle buitengewone vormen van onderwijs die de RL verzorgt, zal coördineren en organiseren. Het gaat om gewoon post-academisch onderwijs, om speciale cursussen voor het midden- en kleinbedrijf, en om losse colleges. Het college van bestuur werkt daartoe samen met Freia Science Services B.V., een in Groningen gevestigd bedrijf dat op dezelfde basis met de Groningse universiteit in zee is gegaan onder de naam Academische Opleidingen Groningen. Freia is voortgekomen uit de Groningse faculteit der bedrijfskunde. Het bedrijf wil volgens collegevoorzitter Dittrich zijn vleugels uitslaan naar Europa. Maastricht en de Euregio worden daarvoor als goede springplank beschouwd. Op dit moment is men bezig met marktverkenningen, want, zo verklaart Dittrich: "Het feit dat bij ons dingen mislukt zijn komt mede doordat wij de nadruk legden op het aanbod van bepaalde opleidingen, en niet uitgingen van de vraag." Met name het midden- en kleinbedrijf (MKB) wordt een belangrijke doelgroep. Zo belangrijk dat er voor de RL-activiteiten op dit terrein een aparte naam is verzonnen: Academie voor het MKB. Freia richt zich uitsluitend op cursussen die commercieel interessant zijn. Dat betekent dat bijvoorbeeld het hoger onderwijs voor ouderen (Hovo), niet onder de constructie zal worden gebracht. De aandacht zal vooral uitgaan naar bijscholing. Als prijsindicatie noemt Dittrich een bedrag van circa dertienhonderd gulden voor vijf avondcolleges. Het plan past volgens Dittrich in de voornemens van het college om meer aandacht voor de regio aan de dag te leggen.

Wammes Bos

Vijftien miljoen voor samen- werking met grenslanden

Nederland gaat de samenwerking op het gebied van onderwijs en onderzoek met zijn grenslanden uitbreiden. Vanaf 1998 zal daarvoor maar liefst vijftien miljoen gulden beschikbaar zijn.

Al een paar jaar proberen de onderwijsministers van Nederland, Vlaanderen en de Duitse deelstaten Bremen, Nedersaksen en Noordrijn-Westfalen uitwisseling van docenten en studenten en samenwerking op het gebied van onderzoek te bevorderen. Afgelopen maandag hebben de vijf ministers besloten door te gaan op de ingeslagen weg.

Voor Nederland betekent dat onder meer dat de samenwerking met Bremen op het gebied van het hoger beroepsonderwijs nu uitgebreid zal worden naar het wetenschappelijk onderwijs. Ook hebben de ministers besloten een tweetalige studiegid samen te stellen waarin studenten kunnen vinden wat zij waar kunnen doen.

Universiteiten en hogescholen kunnen voorstellen indienen bij een gezamenlijke commissie van de vijf ministeries. Die gaat beoordelen voor welke projecten geld ter beschikking komt. (HOP)

INTERNATIONAAL
FILM FESTIVAL ROTTERDAM
WEEKEND MAASTRICHT
2 T/M 4 FEBRUARI

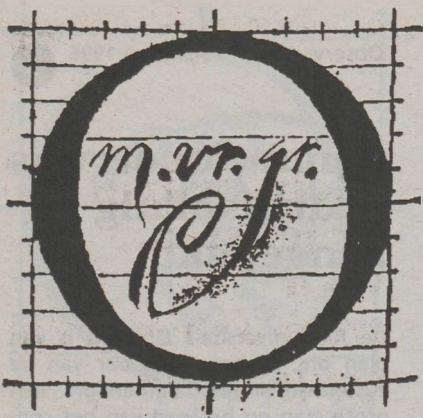

21.615 MINUTEN FILM

Komt tijd komt Grolsch

Vakmanschap is meesterschap

GROLSCH HOOFDSPONSOR
INTERNATIONAL FILM FESTIVAL ROTTERDAM

De redactie behoudt zich het recht voor om brieven in te korten of niet te plaatsen. Brieven zonder vermelding van naam en telefoonnummer worden niet geplaatst.

Platte kunst

Ter afsluiting van de laatste Dies-viering van de Rijksuniversiteit Limburg deed rector magnificus Cohen een oproep de kunst te gaan bekijken die de universiteit zichzelf cadeau deed ter gelegenheid van het vierde lustrum. Ik heb aan deze oproep gehoor gegeven. Het blijkt te gaan om vier in felle kleuren uitgevoerde schetsen van een aantal universitaire gebouwen. Kunst? Kom nou. Na de obligate paarden van Arthur Sproncken waarop een vroegere CvB-voorzitter zo dol was dat ze thans nog steeds enkele universitaire prijzen vorm geven, is de keuze dit keer gevallen op de versierder van menig VVV affiche of chocolade-doozje gevuld met 'Mestrechteneerkes'. Ik zie het al helemaal voor me: de universitaire lustrumcommissie en kunstcommissie in conclaaf bijeen vergaderen uren over de keuze van het kunst-cadeau en kiezen voor de kitsch grootste gemene deler. Bij het vijfde lustrum wordt André Rieu gevraagd de universitaire hymne te componeren, nee te arrangeren. Van een universiteit - een vrijplaats voor tegendraads en vernieuwend denken - mag toch wel minder platte smaak worden verwacht. De imperiale associaties van Arthur Sproncken en het Zwitser Leven gevoel van Guus van Eck zijn toch niet echt de domeinen van vrije denkers?

H. Struijker Boudier

ISO-enquête: kennis studie-adviseurs laat te wensen over

„Ze werken zich te pletter”

Studie-adviseurs kunnen niet goed doorverwijzen. Daarnaast stellen studenten hoge eisen aan de adviseurs waar zij niet aan kunnen voldoen. Dat zijn de voorlopige conclusies van een landelijke ISO-enquête over studiebegeleiding.

Een studie-adviseur moet volgens de ondervraagde studenten alles weten over onder andere examenregelingen, het studiepuntensysteem, doorverwijsmogelijkheden en de studiefinanciering. Maar in de praktijk, zo constateren zij, weten studie-adviseurs te weinig van deze zaken af.

Elmar Prinsen van de landelijk studentenorganisatie ISO (Interstedelijk Studentenoverleg) vindt het gebrek aan kennis alarmerend. Voor vragen waarop ze zelf geen antwoord hebben, kunnen studie-adviseurs doorverwijzen naar andere instanties, zoals de studentenpsycholoog of het RIAGG. Volgens Prinsen kennen adviseurs lang niet al die mogelijkheden. „De universiteit Limburg bijvoorbeeld heeft een vrij pretentief systeem. Maar uit een enquête bleek dat 61 procent van de studie-adviseurs op de faculteit geneeskunde vond

dat ze zelf niet voldoende op de hoogte waren van alle doorverwijsmogelijkheden.”

Studie-adviseurs kunnen niet voldoen aan de hoge verwachtingen van studenten. Prinsen: „Er is een capaciteitsprobleem. Ze werken zich te pletter en hebben geen tijd. We komen schrijnende gevallen tegen van faculteiten waar slechts één studie-adviseur duizend studenten van dienst moet zijn. Dat is veel te weinig. Het zouden er twee of drie moeten zijn.”

Drs. A. Creemers, hoofd van de afdeling studentenbegeleiding aan de Katholieke Universiteit Nijmegen, vindt de voorlopige uitslag van de enquête „een belangrijk signaal om op te pakken”. Maar volgens Creemers kunnen studieadviseurs ook niet alles weten. „Van regelingen buiten het onderwijs zelf hoeven ze niets te weten. De regels over studiefinanciering kunnen ze bijvoorbeeld onmogelijk bijhouden. Van mogelijkheden voor doorverwijzing moeten ze echter op de hoogte zijn.”

Een studieadviseur aan de Katholieke Universiteit Brabant vindt dat studenten een verkeerd beeld hebben van een adviseur.

„Als je het antwoord niet weet, ben je meteen een slechte studie-adviseur”

„Studenten stellen soms vragen waar je het antwoord niet op hebt; dan ben je meteen een slechte adviseur.”

Het tekort aan kennis en capaciteit bij studie-adviseurs is volgens het ISO niet het enige probleem waar de studiebegeleiding mee kampt. Prinsen signaleert dat er vaak te weinig begeleiding is bij het maken van een scriptie (docenten laten studenten zwemmen).

Een actieve studiebegeleiding die beter in het onderwijs is geïntegreerd zou heel welkom zijn, meent Prinsen. Op de studiemiddag die de Amsterdamse studentenorganisatie OBAS op 15 januari in Amsterdam hield, werd ook gepleit voor een soort studiebegeleiding die minder los staat van het onderwijs. Een voorbeeld dat op de OBAS-middag veel aandacht trok was het begeleidingssysteem van de Groningse economiefaculteit. De 'uitvinder' van dit systeem, faculteitsdirecteur drs. P. Hilkhuis, vertelde trots dat door dit systeem het studierendement van de faculteit spectaculair gestegen is. Volgens Hilkhuis hebben studenten op het VWO slechts leren 'herkauwen' en kunnen ze niet 'produceren', wat op de universiteit noodzakelijk is. „Docenten verwachten dat studenten dat kunnen, maar het moet ze aangeleerd worden.” In de nieuwe Groningse economiepropedeuse moeten studenten daarom na de eerste oriëntatie een contract tekenen over hun begeleiding. Daarin staat dat ze elke maandag een toets moeten maken over de stof van de voorgaande week. Zo kunnen docenten de vorderingen van studenten beter in de gaten houden, vindt Hilkhuis. „Het is misschien scholisch, maar de overgang van het voortgezet onderwijs naar wetenschappelijk onderwijs is anders te abrupt.”

HOP, Alice van der Plas

V a n a f a p r i l 1 9 9 6

De Internationale Stage

Dit zijn de eisen:

- je zit in het laatste jaar van een universitaire studie;
- je beschikt over financieel-economische belangstelling;
- je bent niet ouder dan 26 jaar;
- je hebt niets met het gezegde Oost West Thuis Best.

Tot en met 2 februari (uiterlijk) a.s. kun je een aanmeldingsformulier aanvragen via 020 - 628 8811.

ABN-AMRO De bank

Correctie

In het artikel *Bank wil verkoop van sportkaart gaan stimuleren* (Observant 19, 18 januari 1996) staat dat LV&S verwacht dat er dit jaar zevenhonderd sportkaarten minder worden verkocht dan vorig jaar. Er had moeten staan: LV&S heeft tot nu toe zevenhonderd kaarten minder verkocht, maar verwacht er nog vijfhonderd te verkopen, zodat het totale verlies naar verwachting op tweehonderd uitkomt.

Epidemie

In het laatste anderhalf jaar zijn in het sociale netwerk waarin ik mij beweeg zoveel relaties gesneuveld dat je zou kunnen spreken van een epidemie. Intellectuele dertigers. Zonder kinderen, met kleine kinderen, of met kinderen op komst, maar in ieder geval met een volle agenda. Stellen waarvan je dacht dat ze het leuk hadden zijn in rap tempo ontbonden. Onverwacht, van het ene op het andere moment, de grote kladderadats. Meestal in gang gezet door de mannen met een verhouding buiten de deur, maar omdat vrouwen die hun eigen inkomen verdienen - geprezen zij de vrouwenemancipatie - het zich kunnen veroorloven ogenblikkelijk de 'zij of ik' kwestie te stellen is de zaak snel beklonken.

Hebben deze mannen een pathologische behoefte aan nieuwe prikkels, uitdaging en avontuur en een weinig realistische kijk op relaties? Roept het post-promotie vrijheidsgevoel nieuwe onweersaanbare verlangens op en is het gras aan de andere kant altijd groener? Of hebben intelligente mannen zo'n beroerd contact met hun eigen hart en onderbuik dat ze jarenlang een groot deel van hun gevoelsleven afknijpen en iedereen inclusief zichzelf om de tuin te leiden - tot het lijntje breekt? Hebben vrouwen van 30 met het oog op de kinderwens teveel belang bij de relatie om hun eigen sluimerende ongeluk serieus te nemen en zelf het pand te verlaten? Nemen mannen de gezinsverantwoordelijkheden niet echt op zich en kunnen vrouwen maar niet stoppen met de pogingen hun partner te veranderen? Of heeft het beroep op de omstandigheden - nieuwe baan, verhuizing, reorganisatie, zieke moeder, huilend kind - te lang geduurd en zijn de energie en de liefde eenvoudig op? Wie zal het zeggen.

Tegen wil en dank trekt zo'n keten van 'echtbreuken' een spoor in werk- en vriendschapsrelaties. Stimpelweg omdat er over gesproken wordt. Iedereen wordt min of meer gedwongen om zich tot nog een scheiding te verhouden, waarbij de

emoties van ieders eigen nog verse geschiedenis opnieuw naar de oppervlakte komen en de betrokkenheid bij elkaar kleuren. Visies worden gewijzigd en meningen herzien, want als verlatingen zich in je nabije omgeving afspelen blijkt de moraal die altijd zo voor de hand lag van beperkte betekenis. Vergelijkingen tussen de diverse scheidingen dringen zich op, er worden overeenkomsten en verschillen gesignaleerd en verklaringen bedacht. Loyaliteiten worden op de proef gesteld. Ferme uitspraken van mannen over het clichématige gedrag van hun soortgenoten komen toch in een merkwaardig licht te staan als zij zelf enkele maanden later ook de benen nemen voor een frisse verliefdheid. Hoeveel gebrek aan zelfkennis kan iemand demonstreren om toch nog als een competent en betrouwbaar persoon te gelden?

Het uitbreken van deze epidemie van acute echtbreuken heeft te maken met de karakteristieken van dit cohort dertigers. Het uitgestelde bestaan van studeren en promoveren, hoge ambities in het werk en de liefde, een groot geloof in de maakbaarheid van de eigen identiteit en van relaties, en een groot vermogen tot zelfreflectie maken deze groep tot een risicogroep. Wie een hoge norm stelt maar tevens een uitgebreid arsenaal aan intellectuele en communicatieve middelen tot zijn beschikking heeft om emotionele tekorten weg te definiëren en de onderhandelingsbuishouding gaande te houden, die kan zichzelf aardig kwijt raken. Een effectief rationeel beheer van relaties vooronderstelt dat de verlangens van het hart enigszins vervuld worden. Als dat niet het geval is valt er niet zo veel te beheren. Aangezien moderne relatietechnieken je echter amper toestaan te concluderen dat het niet gelukt is, blijft er maar een uitweg over, de grote kladderadats.

De hoge graad van besmettelijkheid wordt in niet onbelangrijke mate medebepaald door het sociale verkeer in het netwerk van vrienden en kennissen. Gesprekken over de

relaties die sneuvelden vormen namelijk een trigger voor de onvrede van de stellen die nog bij elkaar zijn. Zij gaan zich realiseren dat hun verhouding niet zoveel anders is dan die van het koppel dat uit elkaar ging en dat de grens tussen blijven en weggaan nogal arbitrair is. Als een reactie op de verhalen over verbroken verhoudingen stellen zij zichzelf de vraag hoeveel afstand normaal is, hoe lang het geleden is dat ze uitgelaten waren of door elkaar ontroerd werden, en hoe vaak de moeheid het wint van de lust. Mag de liefde lijden onder de praktische zaken van alledag of is dat fenomeen op zichzelf een teken dat mensen niet bij elkaar passen en eigenlijk heel verschillende levens zouden willen leiden? De verhalen van hen die uit elkaar gingen vormen een spiegel. En naarmate er meer spiegels zijn wordt het allengs moeilijker om het gestaag groeiende besef dat men niet gelukkig is en niet de persoon is die men zou kunnen wezen in de emotionele doofpot te stoppen. En terwijl er geschiedenissen gereconstrueerd en verhalen verteld worden slaat bij sommigen de besmettingsangst toe. Te laat waarschijnlijk. Al pratende maakt de epidemie haar volgende slachtoffers.

Klasien Horstman

Reizen, bellen, eten op collegekaart

Vanaf 1998 zullen alle studenten in ons land een chipkaart hebben. De proef met 20.000 gebruikers in Groningen en Enschede verloopt zodanig, dat in de zomer het aantal gebruikers uitgebreid kan worden naar 200.000. Dat hebben de initiatiefnemers van de studentenchipkaart (PTT, IBM en de Informatie Beheer-groep) vorige week besloten.

De multifunctionele chipkaart wordt sinds september gebruikt door een groot aantal studenten en personeelsleden in Twente (universiteit) en Groningen (universiteit en hogeschool). Hij dient als college- en bibliotheekkaart en ze kunnen ermee reizen, telefoneren en in kantines betalen. Bo-

vendien hebben studenten op speciale 'zuilen' toegang tot bestanden van de IB-Groep om gegevens over zichzelf in te zien en zonodig aan te vullen. In de toekomst zouden er nog meer functies aan de kaart gekoppeld kunnen worden.

Uit klantenonderzoek blijkt volgens de IB-Groep dat studenten behoorlijk tevreden over de kaart zijn. Ze geven de kaart een zeven voor gebruiksgemak. Toch reageerde de Landelijke Studenten Vakbond (LSVb) in een eerste reactie kritisch op het plan voor grootschalige invoering van de kaart. Er zouden nog teveel twijfels over het functioneren van de kaart zijn. Volgens een woordvoerder van de IB-Groep zijn er wel kinderziektes geweest. Zo herkenden buschauffeurs in het begin de kaart niet als geldige OV-kaart. Ook was er eerst nog geregeld storing aan de 'zuil' voor contact met de IB-Groep. En het duurde even voordat er in kantines genoeg apparaten

stonden (en werkten) om de 'betaalfunctie' van de kaart goed te kunnen gebruiken. Maar dit soort problemen zouden nu praktisch verholpen zijn. Bovendien is er nog een half jaar om kleine problemen op te lossen.

De gunstige reacties van studenten - en de belangstelling vanuit instellingen - maakten volgens de IB-Groep duidelijk dat deze zomer de tijd al rijp is voor grootschalige invoering van de studentenchipkaart.

Maar het tempo van de invoering is ook beïnvloed door het besef van IBM en PTT dat deze kaart in ons land een koploper is op een terrein dat snel populair begint te worden. Zo konden PTT en Postbank onlangs, mede dankzij de met deze kaart opgedane ervaring, de verzamelde banken aftroeven door met het plan te komen voor een eigen multifunctionele kaart. Die kaart wordt van hetzelfde type als de studentenkaart. Dat wordt in ons land de standaard, verwacht men.

Ook deskundigen in het hoger onderwijs hebben zich intussen op hun eigen manier in de markt gegooid. Deze week kwam een projectgroep van landelijk computerdienstverlener SURF met een eigen rapport over chipcards in het hoger onderwijs. Daarin stond dat er op teveel plekken met chip- en magneetkaarten proeven worden gedaan. "Van enige coördinatie is geen sprake", vindt de projectgroep. Daarom zou God en iedereen, van de IB-Groep tot de Nederlandse banken, rond de tafel moeten gaan zitten. De initiatiefnemers van 'de' studentenchipkaart lijken daar weinig behoefte aan te hebben. De woordvoerder van de IB-groep meldt vriendelijk dat er "natuurlijk contact zal zijn met universiteiten en hogescholen". Maar praten met de concurrentie? Daaraan hebben PTT en IBM niet veel behoefte.

HOP, Frank Steenkamp

Klein bedrijf krijgt steun voor wetenschappelijk onderzoek

Minister Ritzen gaat kleine en middelgrote bedrijven de komende vier jaar subsidie geven voor wetenschappelijk onderzoek. Als bedrijven tot 250 werknemers een promovendus of een ontwerper in dienst nemen komen zij in aanmerking voor een subsidie van ten hoogste de helft van de kosten, tot 200.000 gulden.

De regeling, die de naam 'Promotie' heeft gekregen, is bedoeld om de kennisoverdracht van de universiteiten naar het midden- en kleinbedrijf te bevorderen. Ritzen denkt dat bedrijven die hun producten en diensten willen vernieuwen of eenvoudiger produktiemethoden willen ontwikkelen, profijt kunnen trekken van de regeling. (HOP)

Vijf actievoerders om ministerie op te blazen

Het ministerie opblazen met fietspompen. Het Landelijk Actie Comité wordt steeds innovatiever. Helaas lijken de studenten deze creativiteit niet zo te waarderen.

Op 18 januari kwamen slechts vijf actievoerders naar Zoetermeer om al pompend het ministerie van onderwijs op te blazen. Hylke Sies, coördinator van het LAC schrijft de kleine animo van studenten toe aan het feit dat ze geen kostbare tijd willen verspelen met actievoeren.

Vandaag, 25 januari, staat er weer een actie op het programma: een bruiloft tussen de "armoede" en de student op het plein voor de Tweede Kamer. Daaraan zit ook een fietsdemonstratie gekoppeld. Sies hoopt dat er ditmaal iets meer actievoerders komen opdagen. Echter, bij de lidbonden van de LSVb zijn ontevreden geluiden te horen. "We zijn niet erg enthousiast over de manier van actievoeren," zegt Witho Oost, secretaris van de Twentse bond SRD. "Sommige acties vinden we een beetje raar, zoals de boekverbranding van het HOOP." (HOP)

(foto Nout Steenkamp)

Vijf procent haalt temponorm niet

In het studiejaar '94-'95 heeft vijf procent van de studenten niet voldaan aan de temponorm. Het lukte hen niet minimaal 10 van de 42 te vergeven studiepunten te halen. De beurs die deze studenten ontvangen wordt nu voor straf omgezet in een lening. Vorig jaar haalde iets minder dan zes procent van de studenten de norm niet.

Bij de universiteiten bleef zeven procent onder de norm, bij het HBO 3,4 procent. Het bedrag dat in een lening wordt omgezet, bedraagt 78 miljoen gulden. Dat is zes miljoen gulden minder dan door minister Ritzen is begroot. Met ingang van dit studiejaar is de temponorm verhoogd tot 21 studiepunten. (pvdb)

VSNU boos op onderwijsinspectie

De VSNU is boos over de manier waarop de onderwijsinspectie de kwaliteitsmanagementplannen van de universiteiten en hogescholen wil gaan toetsen. De vereniging heeft een protestbrief naar de inspectie gestuurd.

Op 1 april moeten de zogenaamde kwaliteitsmanagementplannen bij minister Ritzen ingeleverd zijn. Universiteiten en hogescholen moeten daarin precies aangeven wat zij willen verbeteren aan de kwaliteit van het onderwijs. Met een goed plan maken de instellingen kans op financiering uit Ritzen's studeerbaarheidsfonds van 500 miljoen gulden.

De onderwijsinspectie is van plan om alle ingediende voorstellen apart te gaan toetsen. Daarover zal men rapport uitbrengen aan de Tweede Kamer. Volgens de VSNU is deze gedetailleerde aanpak in strijd met eerdere afspraken met de minister.

leen op grote lijnen de plannen zou toetsen en zou ze niet rapporteren over de instellingen afzonderlijk" zegt een VSNU-woordvoerder. "Het rapport gaat uit van redelijk brede uitgangspunten. De universiteiten mochten daar zelf invulling aan geven. Nu gaat de onderwijsinspectie er criteria bij verzinnen."

Volgens de VSNU zijn universiteiten niet bang dat hun plannen hierdoor afgekeurd zouden worden. "Er zijn gewoon afspraken gemaakt en daar moet de inspectie zich aan houden," aldus de woordvoerder.

De onderwijsinspectie vermoedt dat alles op een misverstand berust. "Wij willen in algemene termen over de plannen aan de Kamer te rapporteren," zegt een woordvoerder. "De rapportage is gebaseerd op onderzoek. Dat houdt echter wel in dat de instellingen afzonderlijk beoordeeld moeten worden." Volgens de inspectie zijn er geen nieuwe criteria voor de toetsing bij verzonnen. Ze zijn alleen anders gerangschikt.

HOP, Alice van der Plas

De Mosasaurus

Wie zou dat ooit gedacht hebben. Stellen wij met Cultuur- & wetenschapsstudies eindelijk eens een studierichting in waarvan het 'maatschappelijk nut' niet zo rechtstreeks valt vast te stellen als bij al onze andere studierichtingen, en wat gebeurt er dan als de eerste studenten afstuderen? Niet alleen krijgen ze in snel tempo een baan (al geef ik toe dat je daar met vijf afgestudeerden nog niet echt iets over kan zeggen), maar bovendien heeft tenminste één van de afgestudeerden onmiddellijk de nodige maatschappelijke aandacht getrokken. Eerst wint Peggy Rompen even de nationale scriptieprijs met een verrassende scriptie over de lotgevallen van de Mosasaurus hoffmanni, daarna staan televisie, staatssecretaris en een Europees parlementairer klaar om het fossiel dat aan het einde van 18e eeuw door de Fransen is geconfisqueerd, opnieuw op te eisen.

Natuurlijk, ook mijn neus krult van plaatsvervangende trots, maar wat mij betreft blijft de Mosasaurus keurig liggen in Parijs. Ik moet er niet aan denken dat wij van alle tentoongestelde objecten nagaan of ze

rechtmatig op hun plaats liggen dan wel door diefstal of inbeslagname zijn verworven, en voor het geval dat niet zo is, de zaak terug sturen naar de plaats van herkomst. Het Louvre en het British Museum, om er een paar te noemen, kunnen dan beter sluiten, en dat lijkt me niks. Noch uit toeristisch oogpunt, noch uit wetenschappelijk oogpunt.

Het sterkste argument daarvoor vind ik trouwens dat het allemaal al zo lang geleden gebeurd is. Niet alleen leidt dat, denk ik, tot buitengewoon zwakke juridische argumenten voor teruggave, maar vooral hebben al deze objecten door het enkele verloop van tijd een zekere meerwaarde gekregen: de Mosasaurus van 1995 is niet meer dezelfde als die van 1794, hij heeft er 200 jaar geschiedenis bijgekregen.

Laten we tevreden zijn met de replica in het Natuurhistorisch Museum (hebt u die trouwens ooit gezien?), en met de bijbehorende verhalen, waaronder de nu bekroonde scriptie. Bestellen bij CWS!

Job Cohen

3 DAGEN LANG MAGAZIJNOPRUIMING SCIENTIFIC BOOK SALE

**DIT MAG U NIET
MISSEN !!!**

De Centrale Boekhandel is in aantocht!
Het complete magazijn wordt
tijdelijk verplaatst.
Showmodellen, B-keus en
duizenden boeken voor kilo-
prijzen ingekocht en dat
bepaalt de weggeefprijzen.
De nieuwste boeken, licht
beschadigd of verkleurd,
soms nog in de originele
verpakking.

**En de prijzen? Niet te
geloven, we ruimen alles op
voor een fractie van de
oorspronkelijke prijs.**

TIP Wees er tijdig bij, want dit
wordt echt uniek en dan geldt **OP=OP**

WEBSTER DICTIONARY & THESAURUS

DELUXE ENCYCLOPEDIA INTERNATIONAL EDITION

Nearly 2000 pages tome. Lots of extra's: Thumb index,
Full Color, Business & Computer & Medical Glossary.
Spelling & Quotations dictionary.
An essential addition to any home
or office. 1996 EDITION **NU 59,-**

▶ SNUFFELHOEK ▶ SPROOKJESMARKT ▶ CULINAIRE CORNER
▶ STRIPSTRAAT ▶ BUSINESS BIBLIOTHEEK
▶ PUZZELMEKKA
▶ MOPPENKRAAM
▶ LITERATUUR ▶ MEDISCH
▶ JEUGDLAND

LAATSTE NIEUWS
**15.000
STRIPS**

**BOEKENBEURS
MECC:
EEN GROTE
ONTDEKKING!**

HISTORISCH KADO

De geschiedenis van de Archeologie, fraai uitgevoerd
in kleur.

VOOR DE EERSTE 250 STUDENTEN
met deze waardebon op zaterdag bij de infobalie
GEHEEL GRATIS!

**DUIZENDEN TITELS
VOOR ELK VAKGEBIED O.A.:**

**MANAGEMENT
ECONOMICS
MARKETING / BIOLOGY
COMPUTER / TECHNICAL
MATHEMATICS
STATISTICS / CHEMISTRY
ENGINEERING / MEDICAL
ELECTRONICS
LABORATORY
PSYCHOLOGY
SOCIOLOGY / HISTORY
ANATOMY
ASTRONOMY / ENZ**

INFO:
030
6047400

**UNIEK: 4.000 M²
BOEKENFESTIJN**

**EEN KEUZE
UIT ONS
ASSORTIMENT**

- ▶ CARTER INTERNATIONAL LAW Nu 8.90
- ▶ TINKER & ZAPOL CARE OF THE CRITICALLY ILL PATIENT Nu 49.90
- ▶ EARNEST CLINICAL SKILLS & ASSESSMENT TECHN. NURSING PRACTICE Nu 14.90
- ▶ BERNSTEIN'S PSYCHOLOGY 2nd.ed. Nu 19.90
- ▶ HARRISON'S PRINC. INTERNAL MEDICINE 12th.ed. Luxe Band 2 delen Nu 59.90
- ▶ STERNBERG DIAGN. SURGICAL PATHOLOGY Set à 2 delen Nu 29.90
- ▶ KOTTAK ANTHROPOLOGY EXPLORATION OF HUMAN DIVERSITY 5th.ed. Nu 14.90
- ▶ QUINN & MINTZBERG STRATEGY PROCESS Nu 12.90
- ▶ WESTON MANAGERIAL FINANCE 8th.ed. Nu 8.90

NU OOK:
BRIGHAM - VAN HORNE - ROSS & WESTERFIELD - KOTLER

TABER'S CYCLOPEDIA MEDICAL DICTIONARY

16th. illustr. ed. 2400 pag. dik met snelzoekstelsysteem.
A comprehensive resource tool.

NU 24.90

WHY PAY MORE?

**Reserveer nu reeds deze
dagen in je agenda, want
dit mag je niet missen.
Zegt het voort!**

DONDERDAG	VRIJDAG	ZATERDAG
1	2	3
FEBRUARI 11.00-22.00 UUR	FEBRUARI 11.00-22.00 UUR	FEBRUARI 9.00-18.00 UUR

LAATSTE NIEUWS
**10.000
COMPUTER
BOEKEN**

mecc
FORUM 100
Maastricht

GRATIS
TOEGANG

René Olie: cultuurverschillen zijn geen afdoende verklaring voor zoveelste fusie-echec

Kunnen Duitsers en Nederlanders wel samenwerken?

Het nieuwste Fokker-drama is niet het eerste voorbeeld van een mislukte samenvoeging van een Nederlandse en een Duitse onderneming. In 1979 liep de fusie van Fokker met zijn vorige Duitse partner, de Vereinigte Flugtechnische Werke, uit op een fiasco en drie jaar later lieten ook de staalbedrijven Hoogovens en Hoesch weten dat zij weer van elkaar af wilden. Begint het erop te lijken dat Duitsers en Nederlanders niet met elkaar kunnen samenwerken omdat de culturele verschillen te groot zijn?

„Helemaal niet”, zegt drs. René Olie, docent bij de vakgroep Bedrijfseconomie, die een proefschrift over drie grote Duits-Nederlandse fusies klaar heeft liggen. Hoogst actueel, maar hij moet nog tot mei wachten eer hij het kan verdedigen. Olie heeft onderzocht wat er in drie grote Nederlands-Duitse fusies mis ging en wat er goed ging. Het is namelijk niet altijd misgegaan, want in een van de besproken gevallen, dat van Enka en Glanzstoff, is er wel een goed geïntegreerde transnationale onderneming tot stand gekomen, de huidige divisie polymeren en vezels van Akzo. Daar staat tegenover dat de fusies Fokker/VFW en Hoogovens/Hoesch op een faliekkante mislukking uitdraaiden. Ook Olie zelf moest geloven aan de harde realiteit. Zijn proefschrift zou een Duits-Nederlandse co-productie moeten worden van hem en een collega uit Aken, maar toen er naast praktische problemen (de Duitse wet eist bijvoorbeeld dat een Duits proefschrift in het Duits moet zijn geschreven) ook nog verschillen van mening rezen over de verwerking van de data, kwam er een einde aan de samenwerking. Volgens de promotor van Olie, prof. Geert Hofstede, was het gezamenlijke onderzoek zelf bedoeld als een proefproject om te onderzoeken hoe verschillend een Duitse en Nederlandse promovendus te werk zouden gaan.

Excuus

Cultuurverschillen vormen een acceptabel excuus om andere oorzaken van een mislukte samenwerking te verbloemen, meent Olie. „Je mag ze niet bagatelliseren, maar ze vormen nooit de eigenlijke oorzaken, tenzij je een heel ruime definitie van cultuur hanteert. Als de directeuren van twee fusiekandidaten niet samen door één deur kunnen, wordt dat uitgelegd als cultuurverschil, maar zo iets kan binnen Nederland net zo goed gebeuren. Er hebben zich bij Enka/Glanzstoff en Hoogovens/Hoesch wel typische cultuurverschillen gemanifesteerd, maar omdat in het eerste geval de fusie slaagde, kon alleen in het tweede geval worden beweerd dat die verschillen de oorzaak waren van het mislukken van de fusie. Volgens mij waren dat niet de werkelijke oorzaken, maar de katalysatoren, waarlangs het ongenoegen naar buiten kwam. Het is typisch dat die cultuurverschillen vooral als verklaring opduiken als het gaat om Nederlandse bedrijven van nationaal belang. Onze relatie met de Duitsers is blijkaar nog altijd zwaar belast met gevoelens uit de oorlog en door onze behoefte ons af te zetten tegen de grote buurman. Het is net als bij voetbalwedstrijden: als Nederland en Duitsland tegen elkaar spelen, komen er allerlei sentimenten los, die je nooit zult zien als Nederland bijvoorbeeld tegen Engeland speelt. Er

wordt wel beweerd dat Engelsen en Nederlanders veel beter kunnen samenwerken. Als voorbeelden worden Unilever, Royal Dutch/Shell en meer recent Reed/Elsevier aangehaald. Dat de samenwerking tussen DAF en British Leyland op een ramp is uitgedraaid, wordt gemakshalve vergeten.”

‘Le défi américain’

Voor een beter begrip van de werkelijke oorzaken van de Duits-Nederlandse echecs moeten we volgens Olie terug in de tijd, naar het einde van de jaren zestig toen het boek ‘Le défi américain’ furore maakte. De schrijver was Jean-Jacques Servan-Schreiber, een Franse journalist met Kennedy-ambities. Hij beweerde dat de Europese industrie zou worden opgeslokt door de Amerikaanse als in Europa niet aan schaalvergroting werd gedaan. Daarop begon iedereen met iedereen te praten zonder al te veel te letten op strategische argumenten. „Het ging toen goed met het bedrijfsleven, maar het kon nog beter, dacht men, als men samen zou gaan. Aan recessies werd niet gedacht. De oliecrisis moest nog komen.”

Kort na elkaar vonden er grote fusies plaats in de chemische, de staal- en de autobandenindustrie. Het Nederlandse staalbedrijf Hoogovens ging in 1972, ook al bij gebrek aan binnenlandse kandidaten, samen met het Duitse bedrijf Hoesch, waardoor Estel ontstond, het op twee na grootste staalbedrijf van Europa. Het was een samenwerking op basis van gelijkheid: twee bedrijven richtten samen een nieuwe holding op. Het hoofdkantoor in Nijmegen moest een toonbeeld van Duits-Nederlandse eensgezindheid worden. Ook Fokker had in 1969 op dezelfde fifty-fifty basis een Duitse partner gevonden, de Vereinigte Flugtechnische Werke in Bremen. Een ideale kandidaat, zo leek het, want VFW miste wat Fokker sterk maakte - een verkoopapparaat om haar eerste civiele vliegtuig, de VFW 614, op de markt te brengen - en Fokker miste wat VFW sterk maakte - een sterke militaire poot en kapitaal. Er hoefden nauwelijks bedrijfsonderdelen te worden samengevoegd, alleen kwam er in Düsseldorf een hoofdkantoor waar enkele tientallen mensen werkten, hoofdzakelijk om orders van de Duitse overheid in de wacht te slepen. Dat viel tegen. De orderstroom voor de Noordduitse vliegtuigbouwer stokte toen een Zuidduitse minister van defensie, Franz-Josef Strauss, aan de macht kwam. Die gunde de legerorders liever aan de Zuidduitse concurrent MBB. Een tweede onverwachte ontwikkeling was de oliecrisis die straalvliegtuigen als de VFW 614 vanwege hun hoge brandstofverbruik minder aantrekkelijk maakte dan turbopropellervliegtuigen als de F-27 Friendship, die op slag het meest verkochte vliegtuig ter wereld werd. Toen er ook nog een prototype neerstortte, was het snel gedaan met de VFW 614. De produktielijn werd na het zestiende exemplaar definitief stilgelegd. VFW werd een blok aan het been van Fokker en in Bremen werd knarsetandend toegezien hoe de ene na de andere Friendship werd verkocht. Dat kwam de vriendschap tussen de twee partners niet ten goede. Toen in 1979 werd besloten tot het beëindigen van de samenwerking, waren beiden al lang op zoek naar een nieuwe partner.

Geluk

„Voor het slagen van een fusie is ook een dosis geluk nodig”, zegt René Olie. En dat ontbrak ook bij Hoogovens en Hoesch. Na jaren stabiele groei in de staalsector leken de bomen tot in de hemel te groeien, maar kort na de fusie in 1972 brak een ongeken-

De Friendship was funest voor de vriendschap tussen Fokker en VFW (foto Nelis Tutkey)

„Die Holländer lieben Grundsatzdiskussionen, die Deutschen lieben Grundsatzentscheidungen”

de staalcrisis uit, die noopte tot harde saneringen. Daardoor werd vooral Hoesch getroffen omdat de Duitsers een relatief verouderd produktie-apparaat hadden. De Nederlandse overheid wilde Hoogovens wel helpen, maar de Duitse overheid kon niets doen voor Hoesch zonder meteen de andere staalbedrijven voor haar deur te vinden. Volgens Olie begon men zich aan beide zijden af te vragen waarom men eigenlijk tot die fusie had besloten. Bovendien was er een paritaire constructie gekozen die de integratie in de weg stond en niet bestand was tegen de spanningen als gevolg van de staalcrisis. In dergelijke omstandigheden werd splitsen weer een optie.” In 1982 besloot ieder weer zijns weegs te gaan. Hoesch werd tenslotte overgenomen door Krupp.

Bij Enka-Glanzstoff ging het dus wel goed, maar Olie wijst erop dat daar geen ontsnappen mogelijk was: „Het ging daar om twee bedrijven die bedreigd werden in hun bestaan. Bij Enka werd in 1975 één miljoen gulden verlies per dag geleden. In die tijd heeft Akzo nog geprobeerd van Enka af te komen, maar er was geen ander optie, men stond met de rug tegen de muur. Uiteindelijk hebben ze het gered. Nood leert niet alleen bidden, maar ook fuseren, zei de topman van Glanzstoff achteraf.”

Cultuurverschillen

Voor hun onderzoek interviewden Olie en zijn Duitse collega Petra Ahlers enkele tientallen Nederlanders en Duitsers die bij de fusies betrokken waren geweest. Met name bij Hoogovens en Hoesch werden cultuurverschillen spontaan aangevoerd als verklaring van het fusie-echec, zegt Olie: „Dat komt waarschijnlijk door de omstandigheid dat Duitsers en Nederlanders liefelijk veel dichter bij elkaar werkten in het Estel-kantoor in Nijmegen. Fokker en VFW hadden wel een gezamenlijk hoofdkantoor in Düsseldorf, maar daar werkten niet meer dan enkele tientallen mensen. Voor de rest bleef Fokker een Nederlandse en VFW een Duitse onderneming.”

De grootste irritatie die de betrokkenen zich in de interviews met Olie herinnerden was de vergadercultuur: „Die Holländer lieben Grundsatzdiskussionen, die Deutschen lieben Grundsatzentscheidungen”, vertelde een van de mensen met wie ik heb gesproken. Duitsers komen naar een ver-

gadering om beslissingen te nemen, Nederlanders meer om te discussiëren. Na een vergadering hadden de Nederlanders vaak het idee dat er wel een principe-afspraken was gemaakt, maar dat er nog over te praten viel, terwijl voor de Duitsers de beslissing al definitief was. Dat verschil in besluitvorming ben ik bij de onderhandelingen tussen DASA en de Nederlandse overheid nu ook weer tegengekomen.” Ook de geringe behoefte van Nederlanders aan duidelijke hiërarchische gezagsverhoudingen was voor de Duitsers een steen des aanstoots, stelde Olie vast: „Duitse collega's van gelijk niveau spraken elkaar heel formeel met Herr en Sie aan. Ze keken zich de ogen uit als een Nederlandse ondergeschikte in een vergadering eigen meningen ten beste gaf of zonder eerst zijn meerdere te waarschuwen contact opnam met een Duitse collega.”

Masculien

Die verschillen stoken met de bevindingen die promotor Hofstede in diverse publicaties heeft beschreven. Volgens Hofstede zijn er vier dimensies waaraan cultuurverschillen in organisaties zijn af te meten: machtsafstand, risicovermijding, individualisme en masculiniteit/femininiteit. Op twee van de vier dimensies vond Hofstede grote verschillen tussen de twee buurlanden: Duitsers vermijden in vergelijking met Nederlanders liever onzekerheid en zijn vooral veel masculinier. Hofstede zelf bevestigt dat nog eens: „Duitsers willen zich veel meer laten gelden dan Nederlanders, die geleerd hebben dat je gewoon moet doen, dan doe je al gek genoeg. In Duitsland moet je laten zien dat je respect hebt voor een ander.”

Tenslotte wijst Olie nog op een nationaal aspect dat in de fusies van Fokker en Hoogovens een belangrijke rol heeft gespeeld: „In beide gevallen ging het om een industrie met een sterk nationaal karakter, waarmee de werknemers zich sterk identificeren. Daar mochten anderen niet zomaar aankomen. Dat soort tegenstellingen krijgt gemakkelijk een kans als het minder goed gaat, vooral wanneer de fusie nog niet is geconsolideerd.”

Jacques Herraets

Economen gaan imago Colombia verbeteren

Sommigen zijn al een maand terug, anderen pas een week. Die hebben nog even een meerdaagse jungletocht gemaakt of een reis door Ecuador. Negentien economiestudenten hebben een maand lang onderzoek gedaan in Colombia en kwamen erachter dat er méér verhandeld wordt dan drugs en wapens.

Ze werden overal met open armen ontvangen, vertelt vijfdejaars Lonneke Arntz. Bij de ministeries, bij het centraal planbureau, bij de beursorganisaties, bij de multinationals, bij de kleinere bedrijven; nergens werden ze als sneueltjes behandeld die zo snel mogelijk met een paar glanzende stickers afgescheept moesten worden. „De Colombianen weten heel goed dat ze een slechte buitenlandse pers hebben. Ze hebben na Chili de hardst groeiende economie van Zuid-Amerika. Maar die wordt altijd geassocieerd met drugshandel. Dat schrikt buitenlandse investeerders af. Ze verwachten van ons onderzoek de nodige positieve publiciteit.”

Vicky Sassen (zesdejaars Algemene Economie) bekwam wel eens het gevoel van „wat stel ik nou helemaal voor”, als een hoge regeringsfunctionaris achter een glanzend notehouten bureau uitleg gaf over de economische integratie in Zuid-Amerika. „Zij keken heel erg op tegen Europa en verwachtten veel van ons. Ik dacht wel eens: O jee, kunnen we dat wel waarmaken?”

In april van dit jaar zullen de negentien hun bevindingen presenteren door middel van een symposium en een boek. Daar wordt dan verslag gedaan van de deelonderzoek-

ken die zijn uitgevoerd. Zo heeft een van de vijf groepen zich bezig gehouden met het in kaart brengen van algemene economische gegevens als in- en export. Anderen hebben gekeken hoe de bedrijven zijn gefinancierd, waar rendementsverwachtingen op zijn gebaseerd en hoe er met wisselkoersrisico's wordt omgegaan. Een derde groep heeft zich meer op de organisatie van bedrijven gericht: hoe is de bedrijfsstructuur, hoe worden bedrijven geleid, wat zijn de belangrijkste verschillen met Westerse bedrijven? Weer anderen hebben zich bezig gehouden met marketing. Ook zijn er contractonderzoeken uitgevoerd voor Nederlandse bedrijven. Want naast een globaal beeld van de economie willen de sponsers van de Colombia-reis vooral weten wat de specifieke mogelijkheden op de Colombiaanse markt zijn. Zo zijn in een van de vijf contractonderzoeken de mogelijkheden in kaart gebracht voor een MBA-opleiding: *Masters of Business Administration*. De Maastrichtse studenten hebben onderzocht hoeveel Colombianen in het bezit zijn van een MBA-diploma, of deze cursus al ergens wordt aangeboden en wat de behoefte van Colombiaanse bedrijven is aan economen die deze postdoctorale opleiding hebben gevolgd.

De ouders van Vicky Sassen waren niet blij toen hun dochter vertelde dat ze naar Colombia ging. Ze was nog nooit verder geweest dan de Spaanse stranden en dan nu naar Bogotá, of *all places*? De Colombiaanse hoofdstad, waar Vicky ruim een maand verbleef, bleek niet zoveel anders dan wat zij wist van een grote, Westerse metropool. „Eén van de eerste dingen die ik dacht toen we van het vliegveld kwamen was: góh, hier hebben ze ook een McDo-

nalds'. De verschrikkelijke sloppenwijken in het zuiden kreeg je niet te zien. Onze taxichauffeur weigerde ernaar toe te rijden. Zelfs de politie kwam er niet, vertelde hij ons. Het geweld van Bogotá is ook daar geconcentreerd, zodat het in de rest van de stad niet gevaarlijker is dan in New York. Bij een overval schieten ze meteen, dat weet je. En daarom loop je er 's avonds niet over straat. Als we uitgingen, lieten we ons met een taxi tot de voordeur brengen.” Een stad met ruim zeven miljoen inwoners, zonder metro, zonder tram. „Het verkeer was ontzettend. Het kostte ons één à twee uur om met een taxibusje in het centrum te komen. Iedere dag weer. Dan volgde er een zwaar programma. Soms moesten er wel zes bedrijven op een dag bezocht worden. We waren meestal om een uur of zeven 's avonds weer terug in het hotel waar we gingen eten. Daarna moest je de gesprekken voor de volgende dag gaan voorbereiden. In de weekenden werkten we de verslagen bij. Veel tijd voor ontspanning was er niet.”

Lonneke Arntz en Vicky Sassen hebben allebei meegewerkt aan de voorbereiding van het project. Dat bestond vooral uit het werven van fondsen. Er is uiteindelijk voor 25.000 gulden contractonderzoek binnengehaald en voor 40.000 gulden sponsoring. De universiteit heeft 7.500 gulden bijgedragen. De deelnemers moesten zelf tweeduizend gulden per persoon bijleggen.

Voor dat geld krijgen de deelnemers dertien studiepunten. En natuurlijk een schat aan levenservaring. Vicky Sassen weet nu één ding zeker. Na de jungletocht, die ze met een medestudent heeft gemaakt („vier dagen te voet, in een uitgeholde

„De Colombianen weten heel goed dat ze een slechte buitenlandse pers hebben.”

boomstam of een gammel busje”) wil ze „nooit meer tien dagen naar Spanje.” Maar een buitenlandse carrière is nog geen vooruitzicht. „Eerst maar eens afstuderen, dan pas ga ik erover denken wat ik daarna ga doen. Ik moet eerst nog een paar van die verschrikkelijke voortgangstoetsen maken.”

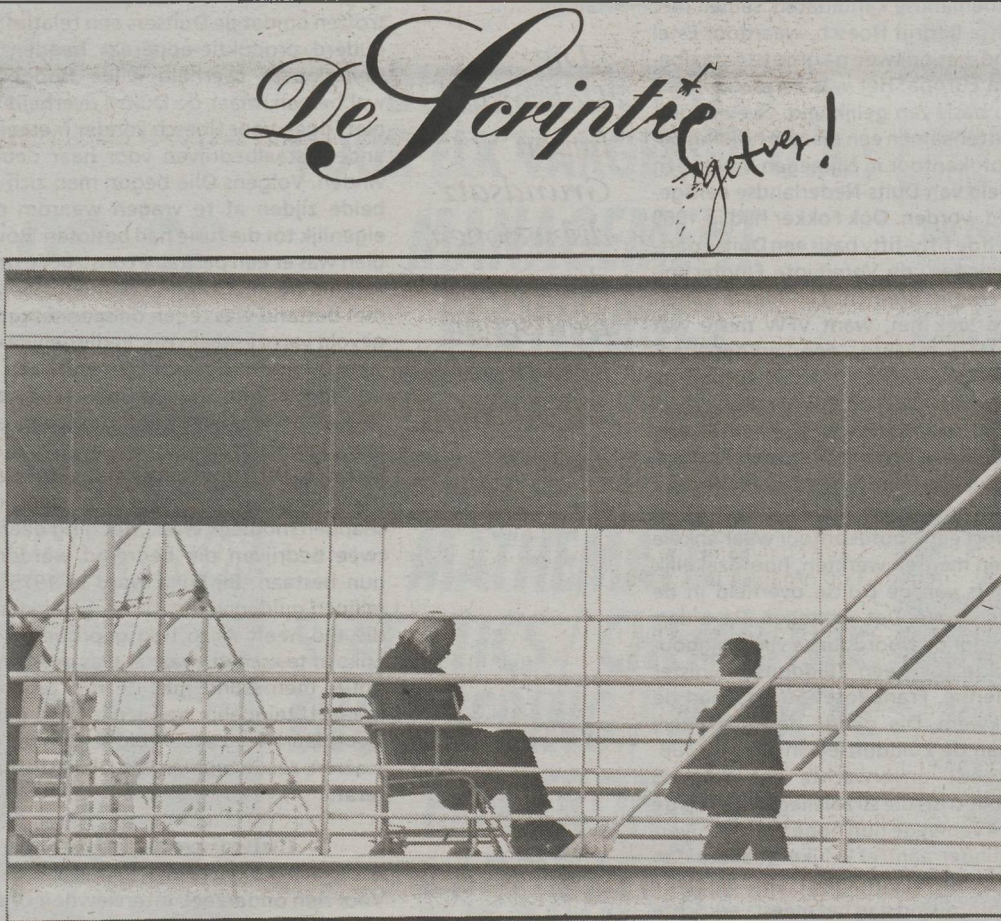
Lonneke Arntz heeft in ieder geval de smaak te pakken. „Over een half jaar ben ik afgestudeerd, hoop ik. Dan wil ik weer naar het buitenland. Ik wil graag veel verschillende culturen zien. Waarom? Het is een uitdaging. Ander taal, andere mensen, je laat je vrienden en familie achter. Je staat er helemaal alleen voor.” De tijd in Bogotá, maar vooral ook de binnenlandse reis die ze daarna heeft gemaakt met een aantal medestudenten, hebben zoveel nieuwe indrukken opgeleverd dat ze welhaast een ander mens door geworden moet zijn, zegt ze. Maar hoe anders precies, dat weet ze nog niet: „Ik moet eerst alles verwerken. Dat heeft tijd nodig.” Vicky Sassen kijkt er iets nuchterder tegenaan. Voor haar was vooral de periode vóór de reis leerzaam: „Door het organiseren worden je een stuk mondiger, je leert je tijd beter te delen, je regelt de dingen efficiënter en je grijpt wat makkelijker de telefoon. De reis naar Bogotá zorgde eigenlijk voor weinig verrassingen meer. Alles was perfect georganiseerd. We hadden een goed hotel en iedere ochtend een taxibusje voor de deur. We konden ons redelijk goed met Engels redden. Tegenslag hebben we nauwelijks gehad. We hadden alles zo goed voorbereid dat we er al geweest waren voordat we er geweest waren.”

Wim Ortjen

„Eén op de vier mensen krijgt een hersenbloeding en we kunnen de oorzaken ervan zó oplepelen: te hoge bloeddruk, te hoog cholesterolgehalte, noem maar op. En ook de lichamelijke gevolgen zijn bekend. We weten dat mensen die getroffen zijn door een CVA, een *cerebro-vasculair accident*, vaak niet meer kunnen fietsen of zelfs niet meer kunnen lopen; dat ze problemen krijgen met spreken of moeite hebben om dingen in zich op te nemen. Maar dat patinten na een hersenbloeding ook compleet van persoonlijkheid kunnen veranderen, is voor de meeste mensen niet gemakkelijk te begrijpen. Aan de buitenkant is er namelijk niets te zien. Vooral voor familieleden is dat erg moeilijk.” Gezondheidswetenschapster Julie Schurgers (34 en net drs.) over haar scriptie *The experience of family caregiving in stroke*.

Voor zij aan haar studie gezondheidsvoorlichting begon, werkte Julie Schurgers als ergotherapeute in Hoensbroek. Tijdens haar huisbezoeken aan CVA-patiënten werd ze vaak overstelpt met vragen en problemen van partners en familieleden: „Ze kunnen moeilijk wennen aan de gedragsproblemen die hun partner heeft overgehouden van de hersenbloeding. Patiënten kunnen soms ongecontroleerd boos worden of er alles uitflappen. Het komt ook voor dat mensen die vroeger heel vrolijk en sociaal waren ineens niemand meer om zich heen kunnen velen. En dan vraagt men mij: 'Hij doet zo raar, hij valt de hele tijd tegen me uit, hoe kan dat nou, ik zorg toch goed voor hem?'” Schurgers kon die vragen lang niet allemaal beantwoorden. Ze vertrok daarom naar de RL om haar wetenschappelijke kennis bij te spijkeren. Maar de praktijk verloor ze niet uit het oog: „Ik wilde onderzoeken hoe de familieleden zich redden. Zij nemen immers vaak de verzorging van de patiënt op zich.”

In Canada, zo wist ze, bestonden al steungroepen voor CVA-patiënten en hun partners. Daar moest ze heen en dus bood ze zich zonder ook maar een aarzeling aan voor een Noord-Amerikaans onderzoek. Misschien zo bedacht ze vol idealisme, kan ik bij terugkomst ook in Nederland dit soort steungroepen opzetten. Op haar stageplaats in Toronto vond ze acht 'centrale verzorgers' oftewel partners (vijf vrouwen en drie mannen) bereid om te praten over hun ervaringen met de groepsbijeenkom-

Partners hebben het zwaar wanneer ze de verzorging van hun gehandicapte echtgenoot op zich nemen (foto Nelis Tutkey)

Het leven na een hersenbloeding

De scriptie, een serie waarin de wetenschappelijke produkten van studenten voor het voetlicht treden

sten van de 'Stroke Recovery Association'. „In die groepen wordt vooral informatie gegeven, er wordt bijvoorbeeld besproken wat een CVA is, hoe je een volgend CVA kunt voorkomen en hoe je voorzieningen kunt krijgen. Maar

hadden de familieleden baat bij die groepen, dat wilde ik weten.” De belangrijkste conclusie van Schurgers' onderzoek werd al snel duidelijk: de kracht van de groepen bleek niet in de informatievoorzie-

ning te zitten („hoewel die in het begin, meteen na de beroerte, wel ontzettend belangrijk is”), maar in de mogelijkheid om lotgenoten te ontmoeten. Juist deze mensen die hetzelfde hadden meegemaakt, bleken de beste raadgevers. De acht geïnterviewden wilden vooral hun ervaringen en problemen delen: „De angst om hun partners alleen te laten, de hobby's die aan de kant waren gezet omdat de tijd ontbrak, de bankzaken die ineens gedaan moesten worden en ook de eenzaamheid die het gevolg is van de hersenbloeding. Vrienden en kennissen blijven weg omdat ze niet weten hoe ze om moeten gaan met iemand die niet meer zo goed kan praten en niet meer gezellig meedoet. Of zoals één van de partners opmerkte: 'We used to entertain, now my husband is very slow mentally, I think these friends found it rather dull.' Lotgenoten herkennen elkaars problemen.”

Schurgers deed nog een andere opmerkelijke ontdekking: alle vrouwen hadden hun baan opgezegd om voor hun man te kunnen zorgen. Alle mannen werkten nog steeds, ondanks hun gehandicapte partner. Sterker nog, de meesten hadden naast de verzorging van hun vrouw nog tijd voor hun hobby. Verklaringen? Waterdicht zijn ze misschien niet, maar Schurgers kan er wel een paar geven: „Het blijkt dat die vrouwen al vaak zo'n tien jaar voor hun mannen zorgen. Bij de mannelijke verzorgers lag het gemiddelde echter op zo'n drie jaar. Misschien kunnen mannen het allemaal minder goed aan en vragen ze eerder een echtscheiding aan. Maar ik had ook de indruk dat vrouwelijke CVA-patiënten veel actiever zijn dan mannelijke: ze wilden bijvoorbeeld ook graag zelf naar die steungroepen. De mannelijke patiënten vonden zichzelf zieliger, die hadden veel meer een houding van: mijn vrouw moet maar voor me zorgen. Wat die vrouwen dan ook plichtsgetrouw doen.”

De ergotherapeute uit Hoensbroek vond deze constatering zo belangrijk dat zij in de conclusie van haar scriptie verder onderzoek naar de verschillen tussen mannelijke en vrouwelijke patiënten en verzorgers aanbeveelt. „Wie weet geldt het wel voor alle chronisch zieken.”

Judith Kuijk

Sociocratie als oplossing voor verkalkte organisaties

Twee weken lang worden economiestudenten tijdens een vaardigheidstraining ingewijd in de geheimen van de sociocratie. Een nieuwe organisatievorm, die het walhalla belooft aan zowel werkgevers als werknemers, en die de nadelen van de democratie ver achter zich zou laten. Ook de ondernemingsraad kan bij het oud vuil. Vorige week was de grondlegger van al dit moois in eigen persoon aanwezig in de Tongersestraat: dr. ing. Gerard Endenburg. In de pers wordt hij hier en daar al een goeroe genoemd. Hij adviseert corruptiebestrijders in Brazilië, mafiabestrijders in Italië, en boevenbestrijders in Nederland. En dat alles op basis van een concept dat onmiskenbaar een geitewollensokkenlucht draagt.

Hij praat graag en veel, schreef het blad Management Team eind vorig jaar al, en dat blijkt te kloppen. Endenburg (62) heeft al zo vaak dezelfde vragen over zijn sociocratische gedachtegoed gehoord, dat hij ze nauwelijks nog nodig heeft; hij geeft het antwoord al voordat de vraag gesteld is.

Alleen in de pauze van de vaardigheidstrainingen heeft hij even tijd. Klein, kaal en vriendelijk zit hij aan tafel, en wil het best allemaal nog eens geduldig uitleggen. Wanneer hij even in een broodje hapt neemt dr. Sjoerd Romme, - universitair hoofddocent bij de sectie organisatie van de vakgroep managementwetenschappen - ondertussen maar al te graag de honneurs waar. Om trots te vertellen dat de Rijksuniversiteit Limburg de enige universiteit ter wereld is die de sociocratische leerstellingen in het curriculum heeft opgenomen. Of dat voor een van de twee een aanbeveling is, staat natuurlijk te bezien. Want om eerlijk te zijn ruikt alleen de term al naar macrobiotiek en de lang vervlogen tijden van de sociale academie. In ieder geval niet naar de no-nonsense-nineties. Toch?

Kees Boeke

Wat is sociocratie, waar komt het vandaan en waar gaat het heen? Een tweetal artikelen die Romme samen met een medewerker van Endenburg schreef, bieden uitkomst. 'Sturing en zelforganisatie via sociocratische principes', heet het ene; het andere gaat over het bedrijf van Endenburg zelf. Een instructieve casestudy, want het levensverhaal van Endenburg en zijn Rotterdamse bedrijf - Endenburg Elektrotechniek B.V. - lijkt in belangrijke mate tegelijkertijd de geschiedenis van de sociocratie te behelzen. Maar niet geheel.

Endenburg is namelijk letterlijk groot geworden in de school van Kees Boeke, de 'Werkplaats Kindergemeenschap' in Bilt-hoven, een idealistische instelling die sinds 1929 met de principes van de Quakers in de hand kinderen tot sociale en zelfredzame wezens tracht op te voeden. De school kreeg ook buiten kringen van onderwijsvernieuwers bekendheid toen koningin Juliana er haar prinsesjes inschreef, maar dat terzijde.

Wie in een onvolprezen encyclopedie als de Winkler Prins bij het lemma Boeke, Kees kijkt, treft daar al de benaming 'sociocratie' aan, dus Endenburg heeft het van geen vreemde.

Toch zou het nog tot het begin van de jaren zeventig duren voordat hij er werkelijk mee aan de slag ging. Het familiebedrijf dat hij over had genomen van zijn ouders, had wat hem betrof met zo'n honderd-twintig werknemers een mooie omvang bereikt. Liever concentreerde hij zich op organisatorische problemen. Rond de ondernemingsraad bijvoorbeeld, die zich meer uitleefde in belangenconflicten dan in constructieve bijdragen aan het bedrijf. Op zichzelf een niet ongebruikelijke ergernis bij ondernemers, maar Endenburg zocht een andere weg om eruit te komen dan de confrontatie. Daarvoor ging hij te rade bij wat hij geleerd had in zijn eigen opleiding. In de Werk-

plaats van Kees Boeke was hem bijgebracht dat mensen alleen op basis van gelijkwaardigheid tot hun recht komen; dat ze zelf verantwoordelijkheid moeten kunnen nemen voor hun eigen omgeving, of dat nu om leren of om werken gaat; dat mensen pas gedijen als ze zich veilig voelen in die omgeving. Van zijn HTS-tijd (electrotechniek en radartechnologie) herinnerde hij zich de principes van de cybernetica, en het verschil tussen lineaire en dynamische systemen. Toegepast op organisaties concludeerde hij dat een

een lineair geconstrueerd stelsel, waarin de macht van boven naar beneden wordt uitgeoefend, meer negatieve dan positieve effecten heeft. Het creëert een sfeer waarin hielenlikken en ja-knikken wordt aangemoedigd, waarin dus onderdanigheid of juist het tegendeel daarvan, obstinaat verzet, worden opgewekt. Of, een derde mogelijkheid: vluchtgedrag, het vermijden van contact met de baas. Een dynamisch systeem echter draait op feedback, op onderlinge bijsturing, op een ongehinderde stroom van informatie. Om dat echter in organisaties in te bouwen is nog niet zo eenvoudig. Endenburg bedacht een systeem waarin de organisatie is opgedeeld in kringen van functionele werkeenheden. Elke kring omvat de medewerkers die een gemeenschappelijk doel hebben. De beraadslagingen betreffen het beleid, niet de dagelijkse uitvoering. Daarvoor is een lijnfunctionaris verantwoordelijk. De kringen zijn verticaal verbonden doordat elke kring de lijnfunctionaris plus een ander lid afvaardigt naar de naasthogere kring, waarin men eveneens aan de besluitvorming deelneemt. Zowel de lijnfunctionaris als de afgevaardigde worden in open discussie gekozen. De manier waarop dat gebeurt, en nu komt het, vormt het hart van de sociocratische gedachte en wordt bij alle belangrijke beslissingen toegepast: men besluit bij consent. Inderdaad, consent, en niet consensus. Wat is het ver-

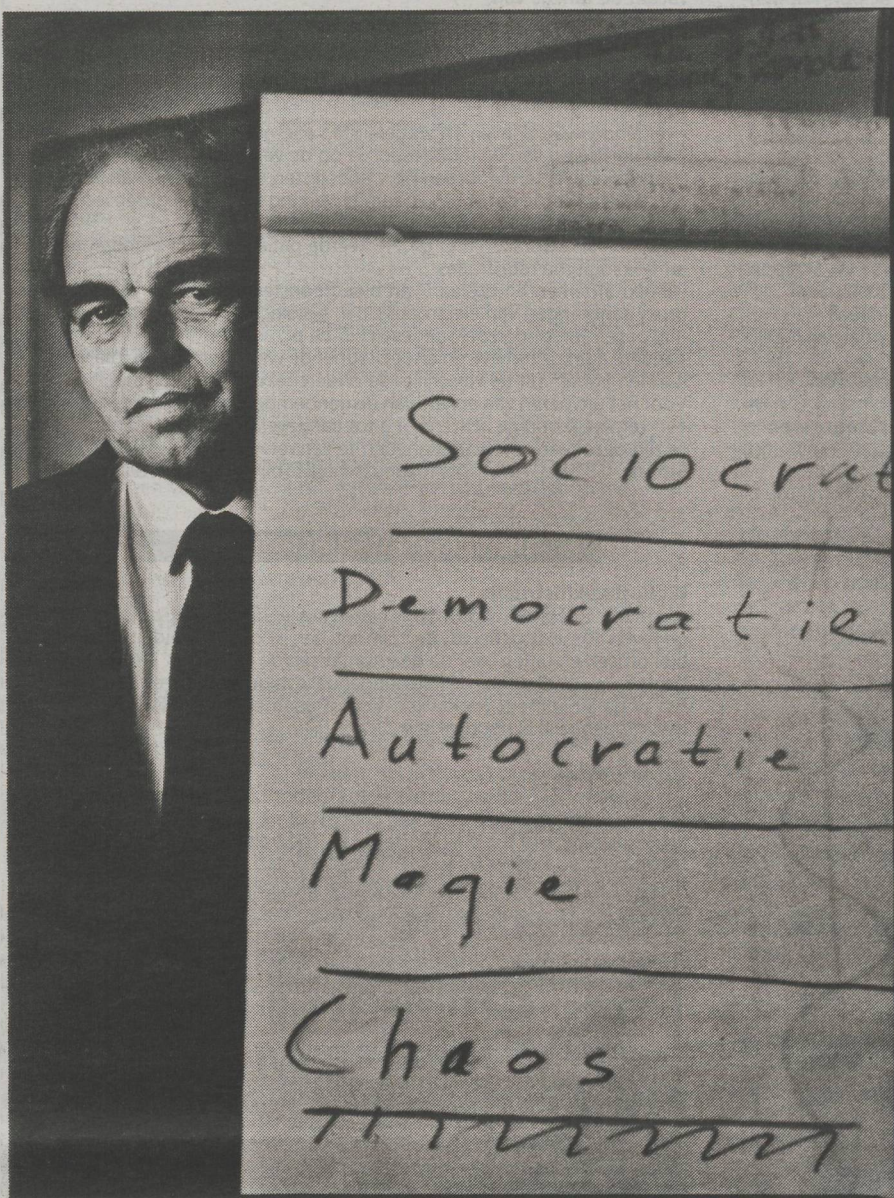
schil? Volgens Endenburg betekent consensus "dat iedereen het met elkaar eens is, en dat bestaat niet. Daar moet je dus ook niet naar streven. Elk besluit heeft negatieve kanten, en er zullen dus altijd mensen zijn die daar geen 'ja' tegen kunnen zeggen. Consent betekent niet dat je het ermee eens bent, maar dat je geen overwegend bezwaar hebt. Dat moet beargumenteerd worden. Alleen zeggen dat je er tegen bent, is niet genoeg."

Vetorecht

De tegenwerping is licht gemaakt: hier gaat het uitsluitend om een woordenstrijd, om een kwestie van definities. Want consensus wil natuurlijk niet per se zeggen dat iedereen het overal mee eens is, maar wel dat niemand overwegende bezwaren heeft. En of je die nu moet beargumenteren of niet doet weinig af aan het principe. Maar Endenburg en Romme houden vol dat het hier werkelijk om iets anders gaat, en dat er dus ook geen sprake is van de mogelijkheid dat een willekeurig dwarsliggend individu de facto een vetorecht kent. Enthousiast wordt gewezen op bestaande gevallen (Endenburgs onderneming zelf, die al twintig jaar op deze manier is georganiseerd, maar ook andere instellingen en bedrijven) waarin juist de bekende querulanten na een gewenningsperiode een metamorfose blijken te ondergaan. Juist zij ontwikkelen zich tot de meest creatieve en gewaardeerde medewerkers, want, zo schrijft bijvoorbeeld Romme: "Het naar voren brengen van onderbouwde bezwaren vormt immers een noodzakelijk (cursivering van Romme) en vanzelfsprekend onderdeel van besluitvorming in kringen".

Misschien ligt daar inderdaad de kracht van de sociocratische gedachte: dat men zo goed rekening houdt met de menselijke psyche. Ontkenning van mensen, zegt Endenburg, is het ergste wat er bestaat. Ster-

Dr. ing. Gerard Endenburg: „Dat iedereen het met elkaar eens is, dat bestaat niet. Daar moet je dus ook niet naar streven.“ (foto Nelis Tutkey)

ker nog (en hij zal dit in de loop van een uur ettelijke malen herhalen): "Het is de ultieme vorm van geweld". En ontkenning treedt altijd op waar beslissingen worden doorgedrukt, worden voorgeschreven. Zeker dus in een autocratisch stelsel, maar ook in een democratie, waar immers het meerderheidsbeginsel geldt en de minderheid dus geacht wordt zich gewoon neef te leggen bij de visie van de meerderheid. In zo'n situatie voelen mensen zich niet prettig, voelen ze zich miskend en ontkend, en al zeker niet veilig en beschermd. Of, zoals een medewerker van Endenburg het twee jaar geleden in NRC Handelsblad formuleerde: "De grondgedachte is dat voor een mens niets zo onverdraaglijk is als (...) een 'niemand' te zijn. (...) Door letterlijk iedereen een plek te garanderen in de beleidsbepaling (...) en hem gelijkwaardig te maken aan alle anderen door middel van het consentprincipe (...) wordt het onmogelijk te regeren over iemands hoofd heen."

Het consentbeginsel mag een psychologisch werkzaam voordeel opleveren, maar leidt het aan de andere kant ook niet tot het bekende euvel van alle op consensus gestoelde besluitvormingsprocessen: overloos geklets en verregaande verlamming als gevolg daarvan? De geschiedenis levert er voorbeelden te over van: zowel de Europese gemeenschap als onze eigen Republiek der Vereenigde Nederlanden kunnen en konden ervan meepraten.

Dat zie ik toch verkeerd, meent Endenburg: "Ik heb nog nooit zo effectief vergaderd als juist met het consentprincipe." Waarom? Omdat de deelnemers zich veilig weten in de kring, omdat ze weten dat ze gehoord worden en dat het niet gaat om de absolute waarheid maar om een 'ongeveer', zegt Endenburg: "Men moet er bij wijze van spreken de volgende dag op terug kunnen komen."

Albada

Overigens dient een ding duidelijk te zijn: de sociocratie komt niet volledig in de plaats van hiërarchie. De kringen beslissen echt uitsluitend en alleen over het beleid dat op dat niveau relevant is. De dagelijkse uitvoering van het beleid, het gewone werk dus, verloopt langs de hiërarchische weg, langs de 'lijn'.

Inmiddels blijkt het sociocratisch gedachtegoed al lang niet meer zo exotisch te zijn als het, gezien de geringe bekendheid, mag lijken. Belangrijke namen als de oud-ministers De Koning en Albada hadden/ hebben zich bijvoorbeeld aan het Sociocratisch Centrum in Rotterdam verbonden. Gerard Endenburg wordt her en der in de wereld gevraagd om zijn licht te laten schijnen over zulke uiteenlopende problemen als de bestrijding van de corruptie in Brazilië en de mafia in Italië. In ons land adviseert hij een interregionaal researchteam, een IRT dus.

De acceptatie valt ook af te meten aan het feit dat bedrijven die zich op deze wijze willen organiseren, ontheffing van de Wet op de Ondernemingsraden kunnen krijgen. Want de kringstructuur en de OR verdragen zich slecht. En dat niet alleen. Endenburg beschreef vorig jaar in het blad van het Sociocratisch Centrum waarom ondernemingsraden het afleggen tegen de sociocratie. De kern van zijn bezwaar: in de kringen beslist iedereen over alle beleidsonderwerpen; in een OR hebben tegenwoordigers slechts instemmings- of adviesrecht op een afgebakend aantal terreinen. En de tegenstelling tussen kapitaal en arbeid, werkgever en werknemer, is volgens hem fictief, vooral psychologisch. Ook hoofddocent Romme spreekt van de teleurstellende ervaringen die in Nederland met OR'en zijn opgedaan. "Waarom Ritzen nu voorstelt om dit model op de universiteiten van toepassing te verklaren, snap ik niet. De sociocratie zou beter vol-doen."

Wammes Bos

Kopij voor het Bulletin inleveren bij onderstaande contactpersonen voor het gemelde tijdstip, in de week voorafgaand aan de publicatie. Met vragen of opmerkingen kunt u daar ook terecht.

FdCW (vakgr./comm./studiever.): I. van de Leur, Fac.Bur. Kapoenstraat 2, tel. 33883473.

FdEWB (vakgr./comm./studiever.): B. Staveaux, Fac.Bur., Tongerestraat 53, tel. 3883705, voor vrijdag 12.00 uur.

FdG (vakgr./comm./studiever.): R. le Doux, Fac.Bur. niveau 3, kamernr. 3226, UNS50, tel. 3881448, voor woensdag 12.00 uur.

FdGW (vakgr./comm./studiever.): D. Verheyen, Fac.Bur., niveau 1, kamernr. 1236, UNS50, tel. 3881739, voor woensdag 12.00 uur.

FdR (vakgr./comm./studiever.): A. Kessen, Bur.Onderwijs, Zwingelpunt 4, tel. 3883003, voor vrijdag 13.30 uur.

Kerfistechologie (vakgr./comm./studiever.): M. Kesler, Fac. Bur. Kapoenstraat 2, tel.: 3883389, voor woensdag 12.00 uur.

Psychologie (vakgr./comm./studiever.): A. Cuijpers / W. Schipper, Bur. Psych., UNS50 PPN, tel.:3881886, voor vrijdag 12.00 uur.

Studenten (sport)ver./studentenpastoraten: C. Hollewijn, Stud.zaken, Lenculenstraat 26, tel. 3883354, voor donderdag 12.00 uur.

Instituten behorend bij een faculteit: bij bovengenoemde facultaire contactpersoon.

Berichten die niet onder een van bovenstaande categorieën vallen: Observant tel: 3883174

Lezingencyclus Ontwikkelingsproblematiek

In het kader van het interfacultaire blok ontwikkelingsproblematiek worden wekelijks lezingen gegeven die door alle belangstellenden bezocht kunnen worden. Het programma tot aan de carnavalsvakantie is als volgt:

* 24 januari, 13.30-15.30u., kmr 2001, TS53:

Dr. L de la Rive Box (European Centre for Development Policy Management)

'Inleiding in de Ontwikkelingsproblematiek'

* 31 januari, 13.30-15.30u., kmr 2001, TS53:

Drs. P. Caljé (Vakgroep Geschiedenis, FdCW)

'Hoofdpijnen uit de geschiedenis van de relatie Europa-Derde Wereld'

* 7 februari, 13.30-15.30u., kmr 2001, TS53:

Prof.dr. A.E. Szirmai (Technische Universiteit Eindhoven)

'Dynamiek en stagnatie in ontwikkelingslanden'

* 14 februari, 13.30-15.30u., kmr 2001, TS53:

Prof.dr. C. Flinterman (Vakgroep Internationaal Recht, FdR)

'Mensenrechten en ontwikkelingssamenwerking'

De sprekers en onderwerpen voor 28 februari en 6 maart worden zo spoedig mogelijk bekend gemaakt.

De cyclus wordt naar verwachting op 13 maart afgesloten met een lezing door Drs. Jan Pronk (Minister voor ontwikkelingssamenwerking) met als titel:

'Ontwikkelingssamenwerking in de jaren '90'

Informatie-avond deeltijdstudie rechten

In de avonduren rechten studeren: een uitstekende manier om uw carrièremogelijkheden te verruimen. Bezoek de informatie-avond over de deeltijd-opleiding van de faculteit der Rechtsgeleerdheid in Maastrecht op vrijdag 26 januari. Aanmelden via de RL-studielijp 06-8689 of 043-3883259.

UNIVERSITEITSRAAD

Bij deze deel ik U mede dat in verband met het ontbreken van voldoende agendapunten het Presidium heeft besloten de voor 1 februari a.s. geplande bijeenkomst van de Universiteitsraad geen doorgang te laten vinden.

PERSONELE ZAKEN

VACATURES

Schriftelijke sollicitaties onder vermelding van vacaturenummer op brief en envelop binnen 10 dagen te richten aan de dienst PZ. Interne vacatures gelden uitsluitend voor medewerkers van de RL.

Interne vacature 020

Bij de vakgroep Medische Psychologie is ten behoeve van de administratieve ondersteuning voor onderzoeksprojecten van Divisie VIII "Psychosociale aspecten van het hartinfarct" van de onderzoeksschool CARIM vacant de functie van **onderzoeksassistent(e) 0.3 fte** in de toekomst is eventueel uitbreiding tot 0.5 fte mogelijk.

Taken:

- verzamelen van namen van PTCA-patienten bij de afdeling Cardiologie AZM
 - verzenden van brieven en vragenlijsten aan geselecteerde patienten
 - administreren van de (non)response op de verzonden brieven
 - verwerken van antwoorden op vragenlijsten en maken van afspraken met geselecteerde patienten, in samenwerking met de vakgroepsecretarisse
 - maken van afspraken met geselecteerde patienten voor bloedafname en fysiologische registraties
 - bloed afnemen en opslaan van bloedmonsters, opnemen van bloeddruk, aanbrengen van electrodes t.b.v. fysiologische registraties e.d.
 - invoeren van onderzoeksgegevens in de pc
 - andere administratieve en ondersteunende werkzaamheden, die voort kunnen komen uit de verschillende onderzoeken van de divisie.
- Voor het uitvoeren van enkele van de genoemde werkzaamheden strekt een verpleegkundige achtergrond tot aanbeveling, of men dient bereid te zijn deze medische vaardigheden te verwerven.

Salaris: fl 3.530,-- bruto per maand (schaal 5) bij een full time aanstelling.

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK

Bibliotheekinstructie

Maandag 5 februari wordt voor belangstellenden bibliotheekinstructie gegeven. De instructie zal bestaan uit een korte rondleiding door de bibliotheek en uitleg over de geautomatiseerde catalogus. De instructie begint om 14.00 uur bij de inlichtingenbalie in de Bibliotheek Bonnefanten of de Bibliotheek Randwijck. Vooraf aanmelden bij desbetreffende inlichtingenbalie is noodzakelijk.

Library training

On Monday, 5 February, there is the opportunity to follow a library training programme. The training consists of a guided tour of the library and explanation of the online catalogue. The training starts at 14.00 h at the information desks at both the Bonnefanten Library and the Library Randwijck. You are requested to register beforehand at the information desks.

STUDENTEN

Voor kopij: C. Hollewijn, Stud.zaken, Lenculenstraat 26, tel. 3883349, voor donderdag 12.00 uur.

Groninger Studenten Cabaret Festival

* **Inschrijving.** Beginnend cabaretalent onder HBO- en WO-studenten uit heel Nederland kunnen zich opgeven voor het 10e Groninger Studenten Cabaret Festival dat plaatsvinden in oktober 1996. In juni zullen de selecties van de deelnemers plaatsvinden en krijgen de kandidaten de gelegenheid om hun programma te presenteren. Podiumervaring is géén vereiste. Inschrijven is mogelijk vanaf 1 maart 1996 t/m 15 mei 1996. Voor meer informatie bel: 050-3635634 / 3125153 / 5718877.

* Cabaretiers bestellen?

De Stichting Groninger Studenten Cabaret komt door het organiseren van het Groninger Studenten Cabaret Festival veel in contact met (beginnende) cabaretiers. Zij bemiddelen tussen cabaretiers en verenigingen die een optreden willen boeken. Bel voor informatie: 050-3635634 of bel Suzanne 050-5277414.

Stages in Caraïbisch gebied

In verband met een groot project in het Caraïbisch gebied kan Consultancy for Organization Management Marketing Automation (COMMA) zes studenten/freelancers plaatsen voor een stage-opdracht. De deelnemers worden geacht per eiland(engroep) onderzoek te verrichten naar de economische activiteiten in de gezondheidszorg en de resultaten vast te leggen in een verslag. De stageperiode omvat de maanden april t/m juni en eventueel juli 1996. Voor dit project zijn mensen nodig die of vloeiend Spaans, Engels of Frans spreken, die een achtergrond hebben van gezondheidszorg of marketing en zelfstandig kunnen werken. Interesse? Stuur je uitgebreide CV, liefst per fax naar: Comma N.V., t.a.v. Brigitte Wijnen, faxnr. 599-9-627813, tel. 599-9-626084, Hoogstraat 36 Curaçao.

DIENT STUDENTENZAKEN

Informatiebalie SZ

Openingstijden Informatiebalie, Lenculenstraat 26: maandag t/m donderdag: 11.00-12.30u en 13.00-16.00u. vrijdag: 10.00-12.00u.

De informatiebalie is dagelijks telefonisch bereikbaar tussen 9.00-10.30u. (tel. 3883354).

Bureau Inschrijvingen (CSA)

Tel. spreekuur: ma t/m vr 9.00-10.00u. Adres: Lenculenstraat 26, tel: 043-3883979.

Studentendecanaat

Eerstejaars die met hun studie willen stoppen: opgelet.

Is je inschrijving aan de RL je eerste inschrijving in het hoger onderwijs en denk je erover te stoppen met je studie, dan is **1 FEBRUARI EEN BELANGRIJKE DATUM**. Als je voor die datum je studiefinanciering stopzet en je ov-kaart inlevert, wordt de beurs niet omgezet in een lening, ook al heb je geen 21 studiepunten behaald. Dit geldt alleen voor eerstejaars, die overigens ook nog aan bepaalde voorwaarden moeten voldoen. Wil je gebruikmaken van deze mogelijkheid, neem dan in ieder geval voor 1 februari contact op met een van de studentendecanen tel. 043-3883354 of kom ma. 29 of di. 30 januari tussen 14.00-16.00u. naar het decanaat.

Loopbaan Advies Centrum

WORKSHOP: Studie- en Loopbaankeuzes:

Twijfel jij of je wel de juiste studie hebt gekozen? Weet je waar je écht goed in bent? Weet je welk soort activiteiten het beste in jou naar boven brengt? Sluit jouw studie wel goed aan bij jouw talenten? Studenten die, in de beginfase van hun studie, met dit soort vragen bezig zijn krijgen hierop een duidelijk antwoord in een tweedaagse workshop **Studie- en Loopbaankeuzes: optimaal gebruik van eigen potentieel!** Door een intensieve persoonlijke analyse van activiteiten die jou voldoening geven krijg je een gedetailleerde persoonlijke rapportage, en beroepsprofiel. Laat dit unieke aanbod niet voorbij gaan! Verdere info te verkrijgen bij studie-adviseurs, studentendecanen en het LAC. Inschrijven kun je van di. t/m do. tussen 11.00-12.00u bij het LAC, Bouillonstr.11 (tel:3883518).

BUITENLAND

Beurzen Europa College

Het Europa College, met vestigingen te Brussel en Warschau, biedt in totaal 8 volledige beurzen aan voor afgestudeerden economie, rechten, bestuurskunde, politieke wetenschappen en 'development of human resources', voor een eenjarige postdoctorale opleiding. Een goede beheersing van zowel de Engelse als de Franse taal is noodzakelijk. Sluitingsdatum voor het indienen van aanvragen: 15 maart 1996. Informatie: Ina Engelen, tel. 3883211 (tussen 8-12u).

Haus der Technik e.V.

Het Haus der Technik e.V. te Essen organiseert 5 seminars van 2 dagen en een 11-daagse zakenreis naar Vietnam voor ondernemers die in Vietnam werkzaam willen worden of willen samenwerken, te ondersteunen in het opbouwen van zakenrelaties/contacten. Het programma start op 26 april 1996. De reis vindt plaats van 27 mei t/m 7 juni. Meer info: Frau Geissler, HDT-Akademie, tel. +49-201-1803/326. fax: +49-201-1803/269.

Openingstijden

Afspraken kunnen worden gemaakt voor dinsdag t/m donderdag tussen 11-12u (bij Ina Engelen, tel. 3883211); daarnaast kan men op vrijdag tussen 10-11.30 uur zonder afspraak binnenlopen. Het informatie-materiaal is ter inzage beschikbaar op: maandag t/m donderdag tussen 11-16u en op vrijdag tussen 10-12u. Locatie: Infotheek voor Studie en Beroep, Bouillonstr.11, k.0.219.

STUDENTENVERENIGINGEN, -ORGANISATIES

AEGEE-Maastricht

Tel. 3883465 (11.30-12.30 ma-vr en 19.00-21.00 di)
Oude Tweebergenpoort 2, k.3002.
Wekelijkse borrel: Di.avond 21.00u Café D'n Avanceur
- 30 jan: spelletjes avond in D'n Avanceur.
- 2/4 feb: congres; Europe is dancing in Passau.

ICHTUS

Ichthus is een Christelijke studentenvereniging. Ichthus staat open voor iedereen die hierin geïnteresseerd is. Voor info, bel Dirk (615403).
- 30 jan: schaatsen (Geleen) info Mirjam (3635006).

INTEGRAND MAASTRICHT

Integrand is een landelijke non-profit organisatie, wij bemiddelen tussen vergevorderde academici enerzijds en het bedrijfsleven en overheidsinstellingen anderzijds. Doe ook die broodnodige werkervaring op. Kom langs en schrijf je kosteloos in. Inschrijvingen voor 1 maart '96 maken kans op een reis naar New York of Parijs. Voor meer info: Integrand Maastricht, Oude Tweebergenpoort 2, Maastricht. Tel. 043-3883397. Op werkdagen van 9.00-12.30u en 13.30-17.00u. Ook op Internet: www.jobnet.NL/INTEGRAND.

AGENDA

- 02-02 Promotie Th.A.W. van der Schoot, 14.00 uur
- 02-02 Promotie H. Nijholt, 16.00 uur
- 07-02 Lezing: dr. N. Bouhuis: "Ethologie en Psychiatrie: een biologische visie op gedrag", vergaderzaal 3, nivo 1 azM, 16.30 uur, info: Y. Stevens 043-3877440
- 09-02 Promotie A.M.B. van Wissen, 14.00 uur
- 09-02 Promotie R.H. Stierum, 16.00 uur
- 16-02 Promotie M. van Vugt, 16.00 uur
- 21-02 Lezing: prof.dr. H. Philipsen: "Echt ziek" en de Geestelijke Gezondheidszorg: het probleem ME, wiplash, enz." vergaderzaal 3 nivo 1, azM, 16.30 u, info: 043-3877440
- 26-02 Studiedag "Criminaliteit, schamte,

- schande en reintegratie, Statenzaal, 10.00 - 17.00 uur, info: R. Bodifée tst 3377, toegang gratis
- 29-02 Promotie F.T.L. van der Loop, 14.00 uur
- 29-02 Promotie C.M.C.J. van Haaster, 16.00 uur
- 06-03 Lezing: dr. F. Wojciechowski/dr. N. Groenman; "Psychodiagnostiek en Psychopathologie: de rol van de klinisch psycholoog", vergaderzaal 3 nivo 1, azM, 16.30 uur, info: Y. Stevens 043-3877440
- 08-03 Promotie M.M.F.J. Tinnemans, 16.00 uur
- 20-03 Lezing: dr. A. Arntz, RL: "Emotional reasoning en angststoornissen", vergaderzaal 3 nivo 1 azM, 16.30 uur, info: Y. Stevens 043-3877440
- 29-03 Promotie K. Horstman, 14.00 uur
- 03-04 Lezing: prof. dr. L. Peppinkhuizen: "De acute polymorfe psychose: psychopathologische en biochemische aspecten", vergaderz. 3 nivo 1 azM, 16.30 u, info: Y. Stevens 043-3877440
- 17-04 Lezing: dr. N. Nicolson, RL: "Stress, mood and cortisol in daily life: Implications for psychiatric disorder", vergaderzaal 3 nivo 1, 16.30 uur, info: Y. Stevens 043-3877440

- 01-05 Lezing: prof. dr. R. van Dyck: "Combinatietherapie bij angststoornissen", vergaderzaal 3 nivo 1 azM, 16.30 uur, info: Y. Stevens 043-3877440
- 15-05 Lezing: drs. G.J.C. aan de Stegge: "Moderne curatieve zorg: overwegingen bij multidisciplinaire samenwerking in de Klinische Psychiatrie", vergaderzaal 3 nivo 1 azM, 16.30 uur, info: Y. Stevens 043-3877440
- 29-05 Lezing: prof. dr. R.S. Kahn: "Schizofrenie als hersenziekte", vergaderzaal 3 nivo 1 azM, 16.30 uur, info: Y. Stevens 043-3877440
- 12-06 Lezing: prof. dr. A.R. Cools: "Animal models and individual differences in vulnerability for neuro-mental diseases", vergaderz. 3 nivo 1 azM, 16.30 uur, info: Y. Stevens 043-3877440
- 31-08/05-09 Congres: "11e European Cytopskeletal Forum Maastricht", info: secretariaat Moleculaire Celbiologie en Genetica tst 1351/1349

T.h.a. te Valkenburg a/d Geul, herenhuis gerenoveerd en gestofeerd. Indel. ruime hal, woonkamer 5*5, woon/keuken 5*4,5, bijkeuken, terras op zuiden. Souterrain 10*5 met wasgelegenheid en aansluiting met tuin 8*20. 1e verd. 4 slaapkmr. badkmr met ligbad en douche, dbble wastfl. en 2e toilet. 2e verd. 3 slaapkmr. bergruimte en cv-ruimte. Parkeermogelijkheid bij huis. Voorzien van cv-verwarming en goed onderhouden. Huurprijs f 1950,- excl. p.mnd. Huurtermijn voor 2 jr., evt. verl. mogelijk. Nadere inlicht. tel. 043-4081814.

MST PROJECTMANAGEMENT

Relevante werkervaring naast je studie wordt steeds belangrijker! MST Projectmanagement, non-profit adviesburo, biedt je de kans om op projectbasis, tegen goede betaling, een onderzoek uit te voeren voor het bedrijfsleven. Ook het vervullen van een bestuursfunctie biedt interessante perspectieven (zowel bestuurs- als werkervaring). Interesse? Kom langs, ma. t/m vr. van 13.30-16.30, Abtstr.4, k.0.004, tel. 3883927.

MYRIAD MINDS MAASTRICHT

Myriad Minds Maastricht is een interfacultaire studentenvereniging met als doel studenten beter bekend te maken met aspecten die te maken hebben met hersenen.

Workshop BODYLANGUAGE: di. 6 febr. 19.30u, TS53, k.0.038. Kosten: f2,50 per workshop voor niet-leden.

Wil je meer info? Bel Cos Raijmakers, tel. 3638977.

Myriad Minds, Postbus 616, 6200 MD Maastricht.

R.K. STUDENTENPASTORAAT

Studentenpastor Dr. E. de Jong, pr. Tel/Fax: 3252045.

- Elke di. en do. 8.00u ochtendgebed, O.L. Vrouwekerk

- Elke do. 19.00u H. Mis in kapel Boschstr. 97.

- 28 jan: 14.00u Wat kan dat betekenen-voor mij, geloven? Info en gesprek over katholieke geloof. Thema: verlossing. Waar? O.L.Vrouweplein 8.

- 29 jan: 19.30u Bijbel-groep: Evangelie van Johannes. O.L. Vrouweplein 8.

Nog geïnteresseerd in het lezen en bediscussieren van filosofische teksten? Welkom bij tweede groep. Start zo. 28 jan. 20.00u O.L.Vrouweplein 8.

SIB

- 30 jan: 20.00u. Activiteit "Linedancing", organisatie Werkgroep USA. Plaats: Oude Muziekschool, St. Maartenspoort 2. Entree is f2,50. Info en opgave Nienke, tel. 3616967.

- 1 febr: Werkgroep Mensenrechten organiseert een excursie naar de Joodse Synagoge. Voor plaats en tijd zie poster. Meer info bel Nicolette, tel. 3213602.

Tafelstraat 13

- 29 jan: 20.00u Spiritualiteit '95.

- 30 jan: 18.00u Koorrepitie; 20.00u Filosofiegroep.

- 31 jan: 16.30u Yogagroep; 20.00u Toneelgroep; Groep Verhalen.

- 1 febr: 17.00u Vesper meditatie (St.Janskerk, Vrijthof); 18.00u Tafelen; opgeven voor 12.30u; 20.00u Intuïtief tekenen, Groep Vragen bij chr. geloof.

Tel. afspraak maken voor een gesprek (3215651).

CWSv.ORAKEL

* De Orakelkamer is geopend van maandag t/m donderdag van 13.00-14.00 uur. De bestuursvergaderingen zijn in principe openbaar en worden aangekondigd op het Orakel-prikbord in de Kapoenstraat. Je kunt altijd een vergadering bijwonen.

* Orakel op INTERNET. Je kunt ons vinden op <http://www.RuLimburg.nl/~orakel>.

* Orakel organiseert i.s.m. Tafelstraat 13 een lezing door Gert Hekma op 6 februari in Arcadia om 20.00 uur. Deze lezing sluit aan bij blok 2.4. Hoe staat het met de seks? Op weg naar een nieuwe seksuele revolutie.

* Orakel organiseert een KROEGAVOND op dinsdag 30 januari om 22.00 uur in de Fallstaff. Kom mee drinken!

* Orakel organiseert i.s.m. Tafelstraat 13 een lezing door een Goeroe uit India, over het verband tussen oosterse en westerse filosofie., 27 februari om 20.00 uur in de Spiegelzaal, Kapoenstraat 2.

* Bestelde boeken van 1.4 en 2.4 kunnen in de Orakelkamer worden opgehaald.

AIESEC-Maastricht

AIESEC staat voor Association Internationale des Etudiants en Sciences Economiques et Commerciales. AIESEC is een internationale studentenorganisatie met vertegenwoordiging in 85 landen op 850 universiteiten en waarin meer dan 60.000 studenten wereldwijd actief zijn. AIESEC; stages, congressen, trainingen, internationale seminars, Carrièreweek, Studiereizen, dit alles wordt georganiseerd voor en door studenten economie en aanverwante wetenschappen.

Stages:

- Je kunt je wederom inschrijven voor de internationale stages van AIESEC. De voorlichtingsavond is op dinsdag 6 februari om 19.30 en vindt plaats in lokaal 0001 TS 53.

- Internationale stages van ABN-AMRO. Bel voor een inschrijvingsformulier naar nummer 020-6288811 (Inschrijving sluit op 2 februari).

Business Course:

Je kunt op het AIESEC-kantoor terecht voor informatie over de volgende course:

- The Heineken International Business Course '96 (Inschrijvingen: 15 februari tot en met 15 april);

Congres:

AIESEC-Amsterdam organiseert op 6,7 en 8 februari een International Economic Congres. Enkele sprekers zijn o.a. Frits Bolkestein, Van Lede (Akzo Nobel), Van Wijnbergen (Uva) en Van Wensveen (MeesPierson). Op maandag is er de mogelijkheid om bij enkele multinationals een workshop te volgen.

International Management Game:

AIESEC organiseert een International Management Game waarbij de studenten de mogelijkheid hebben om hun theoretische kennis toe te passen in de werkelijkheid. Door middel van het in teams oplossen van casus krijg je inzicht in de beslissingen die een manager van een multinational moet nemen. Er is een prachtige hoofdprijs te winnen. Voor meer informatie kun je terecht bij de AIESEC stand in de hal van de universiteit of op de AIESEC kamer.

A Changing World:

Van 6 t/m 8 maart organiseert AIESEC-Maastricht een driedaags congres. De drie dagen staan in het thema van: "Business in a New Era". Woensdag 6 maart zal gaan over "Emerging Megamarkets", donderdag 7 maart gaat over "The Informational Age" en de laatste dag vrijdag 8 maart draagt het thema "Control in the Financial Markets". Het congres zal afgesloten worden met een formal lunch in "La Butte au Bois".

AIESEC-Maastricht, Abtstraat 4, kamer 2002 en 2004, tel 883863; kantooruren: maandag t/m vrijdag van 10.00 tot 12.00 uur en van 14.00 tot 16.00 uur.

EFM**EFM Algemeen**

De Economische Faculteitsvereniging Maastricht (EFM) is een faculteitsvereniging met als doel het behartigen van de belangen van de studenten Economie, Econometrie, Fiscale Economie en Internationale Bedrijfskunde in de ruimste zin des woords. Bij de receptie TS53 staat een groene brievenbus met de opdruk "EFM". Deze kan gebruikt worden voor het deponeren van inschrijfformulieren e.d. bestemd voor EFM (Alfa, Imperator, MMA, COMAX, SIGMA, AEQuilibrium, Vectum, Studie-

projecten EFM, Eloquent en Hoofdbestuur).

EFM-Displays

Voor informatie over EFM-activiteiten zie de EFM-display op de Abtstraat 4. Deze display staat boordevol informatie over: lezingen, bedrijfsbezoeken, workshops en andere activiteiten van EFM en al haar aangesloten verenigingen. Verder liggen er inschrijfformulieren voor allerhande business courses en brochures over loopbaanperspectieven bij diverse bedrijven.

MFV Reflex

Reflex kan nog steeds nieuwe actieve leden gebruiken. Vooral verse eerstejaars zijn altijd welkom, vanwege hun verfrissende inbreng. Een actief lidmaatschap kost niet meer dan alleen een beetje tijd. Eigenlijk zoveel als je er zelf aan wilt besteden. Heb je interesse of vragen bel dan gerust met Reflex (881181) of Jeroen Keijman, voorzitter (685369).

Agora*** Onderwijs en F-raad**

Op donderdag 8 februari 1996 organiseert de Onderwijscommissie van Agora een Discussie-avond. Hierin zullen o.a. de volgende onderwerpen aan bod komen: Samenwerking tussen O-cies met het oog op de Faculteitsraad verkiezingen; Hechtere samenwerking met betrekking tot blokevaluaties; Is er een prominenter rol weggelegd voor het GW-overleg? Alle geïnteresseerden zijn van harte welkom om **20.00 uur** in de Rode Zaal.

* **Bedankt!** Bij deze willen wij, als bestuur van Agora, de eerste- en tweede jaars bedanken voor het invullen van de enquête. Dit maakt een hoop duidelijk wat wij als bestuur van Agora kunnen doen om nog beter de belangen van de studenten gezondheidswetenschappen te kunnen behartigen.

FIRST

FIRST is de fiscale studievereniging!

* 7 februari: Lezing Moret, Ernst & Young, waarin het internationaal belastingrecht aan de orde komt, o.v.b!

* 13 februari: Borrel in Van Sloun. De borrel zal plaatsvinden om **20.00 uur**.

* 28 februari: Bedrijfsbezoek Loyens & Volkmaars, informatie volgt ter zijner tijd.

Wil je meer informatie over First en onze activiteiten? Bel dan naar Guido 3474241 of Gabriëlle 3215045.

JiB

Stichting Jurist in Bedrijf stelt zich ten doel de aankomende juristen te informeren over beroepsmogelijkheden. In de komende tijd worden de volgende activiteiten door JiB georganiseerd:

14 februari: de Bedrijven- en instellingendag. Verkoop van kaarten op het Nieuwenhof 10.45-12.45 uur en/of JiB kamer 9.30-11.30 uur.

13 maart: de Individuele gesprekkendag

Voor meer informatie kun je langskomen op de JiB-kamer, OG kamer 3219, telefoon: 043-3260568

Agenda der JFV Ouranos

De boekenverkoop zal plaatsvinden van 29 januari tot en met 2 februari 1996 tussen 12.00 en 14.00 uur. En van 5 februari tot en met 9 februari 1996 tussen 12.30 en 13.30 uur. Je vindt de boekenbalie naast het kantoor van de conciërge in de Nieuwenhof.

Op 31 januari 1996 wordt door de sportcommissie een midagje schaatsen georganiseerd. Verdere informatie hierover vindt je op de typekamer. Als proef kan je nu op internet boeken bestellen en jezelf inschrijven voor georganiseerde activiteiten.

Ook lid worden behoort nu tot de mogelijkheden op internet.

Lokatie: <http://www.rulimburg.nl/~ouranos>.

Er is spreekuur op de typekamer (k. 2033 Nieuwenhof) op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag tussen 12.30 en 13.30 uur.

Imperator ELS & ERTS

Imperator is an international study-association for European Law school and ERTS and the juridical counterpart of EFM-Imperator. Due to the fact that these studies are new, they are still unknown to the labour market, that's why it is crucial to have a study-association which defends the interests of these students.

Our goal is to take care and defend the interests of the students of both the studies. The link with the " real " world, by means of several activities that are often course-related, ensures that our members can narrow the gap between theory and practice.

What do we have to offer?:

- we watch over the quality of the education through inquiries after every course

- we promote the study to companies and institutions

- all members get reductions to all our activities

- service to our members: textbooks, tutorials in difficult subjects, discount on books up to 10%

- and last but not least there is a social aspect with drinks and international parties.

IMPERATOR AGENDA:

- EURES, European Employment Services, on the subject of, possibilities of working abroad and foreign internships. Date: Thursday 1st of February. Time: 14 - 16 h. Price: members 1 fl. non members 2 fl. Place: room 0.001 TS53. Lecture is presented by: Dhr Bemelmans. (Lecture will be held in Dutch)

* **TOETSENBOEKEN BASISDOCTORAAL**, met standaard antwoorden prijs: leden 7,5 fl. niet leden 10 fl. dagelijks te koop bij de Imperator Stand van 10:15 - 11:15h.

* Er zijn ook nog propaedeuse toetsenboeken te verkrijgen aan de Imperator stand.

- Tuesday 6th of February, is the next "borrel". Place: Metro. Time: from 21:00h.

- Journey to Prague in April 1996

CONTACTS: Imperator office: 043-3883788. Martijn Grevink: 043-3250678. Wouter Eckelmans: 043-3253113.

HOVO

RL cursussen voor 50-ers, zonder toelatingseisen en zonder examenplicht; info en aanmelding bij HOVO-RL 3883550/3883151.

- 29 jan: 10.30u collegezaal Nieuwenhof, Zwingelpuut 4, HOVO-CWS aanschuifcolleges, door prof. dr. A. Labrie.

- 30 jan: 13.15u ts.53, promovenduskamer, HOVO-CWS onderwijsgroep postmodernisme o.l.v. dr. L. Wesseling.

- 31 jan: 13.00u Kapoenstr.2, k.0.019, HOVO-CWS cursus Verlichting en Romantiek o.l.v. prof. dr. B. de Rijk

STUDIUM GENERALE**FRAGMENTEN: OVER HET VINDEN VAN EEN PARTNER**

Ongeveer één miljoen Nederlanders zijn op zoek naar een geschikte partner. Rondom de eenzame mens heeft zich een hele 'bedrijfstad' gevormd. In deze talkshow spreken mensen uit deze bedrijfstad en mensen met uiteenlopende ervaringen komen diverse mogelijkheden om contact te leggen aan bod. Gespreksleider: Paul 't Lam. Tim Gladdines alias Amanda Sauerkraut presenteert een datingshow, studenten kunnen een diner winnen.

26 jan. 20.00u, Kumulustheater, Herbenusstr.89. Toegang: studenten gratis/overigen f5,00 (kaartverkoop uitsluitend aan de zaal).

DE ACHTSTE DAG: OVER GENEN EN GENTECHNOLOGIE

Mag alles wat kan? Debat over de ethische en juridische aspecten van genetisch onderzoek en therapie.

Deelnemers: prof.dr. J. Geraedts, hoogleraar genetica en celbiologie, RU/mw. M. Oomen-Ruijten, lid EVP-fractie Europees Parlement/Y. Poortman, Ver. Samenwerkende Ouder- en Patiëntenorg., Soestdijk/drs. G. de Wert, Instituut voor Gezondheidsethiek, M'tricht/prof. mr. F. van Wijmen, hoogleraar gezondheidsrecht RL.

Gespreksleider: Paul 't Lam. Toegang: gratis.

30 jan., 20.00u, Collegezaal Nieuwenhof, Zwingelpuut 4.

IN HET BEGIN WAS ER HET WOORD

Taal en denken in ons brein, lezing door: dr. P. Hagoort, Max-Planck-Instituut für Psycholinguistik Nijmegen. Spreken, luisteren, schrijven en lezen zijn uiterst complexe vaardigheden, die zijn opgebouwd uit een hele reeks afzonderlijke deelprocessen.

31 jan., 20.00u, Collegezaal Nieuwenhof, Zwingelpuut. Toegang: gratis.

OPEN PODIUM

Op 9 febr., 20.30u, organiseert het SG i.s.m. studentenver. Koko het derde open podium in Kumulustheater. Ieder met talent op het gebied van cabaret, dans, li-teratuur, muziek of toneel krijgt de gelegenheid zich te presenteren. Zet jezelf in de schijnwerpers en meld je aan bij het bureau SG: 3883541.

WETENSCHAPSWINKEL

Wij zoeken tbv diverse klantgroepen met spoed studenten voor o.a. de volgende onderzoeken:

- Onderzoek naar de haalbaarheid van een aparte medische eerstelijnsvoorziening voor thuislozen en drugsverslaafden in Maastricht (GW/FdG). Betaling f500.

- Juridische aspecten van een grensoverschrijdend industrieterrein. In welke mate is er (geen) sprake van harmonisatie van wetgeving? (FdR).

- Haalbaarheidsonderzoek voor het oprichten van een geboortecentrum (GW/Econ. Marketing).

- Onderzoek naar de problematiek van het niet-verzekerd zijn voor ziektekosten van kans-armen (FdGW).

- een vergelijkend onderzoek naar de subsidiëring en tariefstelling van gemeentelijke sporthallen (Alg. Econ./Berichtgeving).

Meer info: Wetenschapswinkel, Jo Haesen of Marieke Lieshout, Looiersgracht 14, tel. 3883120.

SPORT**Aqua-robic cursus**

Di. 30 jan. start een nieuwe cursus aqua-robic in zwembad Dousberg. Cursusduur: 8 lessen. Tijd: 21.00-21.40u. Max. aantal deelnemers 24, min. 16. Kosten: f 30,-. Opgeven voor 26 jan. Sportkaart verplicht.

Gezocht...

Docent(e) LV&S voor conditietraining en bewegen op muziek. Meer info R. Verster, hoofd LV&S. Tel 043-3883134.

Nachtzaalhockeytoernooi

Wo. 31 jan. wordt het nachtzaalhockeytoernooi georganiseerd in sporthal Randwijk. Max. aantal teams: 12 van min. 8 en max. 10 personen (met min. 4 dames per team). Start: 23.00u. Kosten: f10,- sportk.houders, anderen betalen f15,- (beide incl. ontbijt). Inschrijven bij LV&S.

SPORTKAARTEN HALVE PRIJS !!!

Vanaf 1 febr. zijn alle sportkaarten/zwemabonnementen bij buro LV&S verkrijgbaar voor de helft van de prijs (geldig t/m juni '96). Prijzen: RL-studenten deelnemerskaart f46,25. RL-studenten zwemabonnement f32,50. HBO-studenten 1 activiteit f51,25. HBO-studenten alle activiteiten f87,50. RL-medewerkers 1 activiteit f56,25. RL-medewerkers passe partout f72,50 en RL-medewerkers zwemabonnement f40,-. Aanvragen bij LV&S.

Veldhockeycompetitie

Vanaf 12 febr. start de 2e helft vd veldhockeycompetitie olv B. Frederiks, kunstgrasvelden MHC. Tijd: 20.00-23.00u. Max. 12 teams. Kosten: f40,- per team (incl. feestavond). Sportkaart verplicht.

Wijzigingen aikido, misogi en zen

Vanaf heden zijn de tijden voor aikido, misogi en zen gewijzigd. Voor meer info vraag naar de speciale folder bij LV&S en sporthal Randwijk.

Zwemmen

Vanaf heden is er (weer) een nieuwe zwemfolder verkrijgbaar van de zwembaden Dousberg en Heer. Folder is verkrijgbaar aan de balie LV&S en in sporthal Randwijk.

Mededelingen LUSS; NSK tennis indoor

Deze NSK worden op 22-23 febr. georganiseerd in tenniscentrum Dousberg. Deelname voor nivo A+B. Gespeeld worden de DD/HD/GD. Kosten: f 50,- pp (incl. slaapplaats en eten). Je kunt je individueel of per team inschrijven. Info Jamila Rapon 3618857.

Boekhandel**DE TRIBUNE****Kapoenstraat 8-10****621 I KW Maastricht****Telefoon (043) 325 19 78**

Cultuurwetenschappen

Voor kopij: I. van de Leur, Fac.Bur.
Kapoenstraat 2,
tel. 33883473.

Reguliere openingstijden onderwijsbalie

maandag: 15.15-15.45 uur;
dinsdag: 10.45-11.15 uur;
donderdag: 13.00-13.30 uur.
N.B.: De onderwijsbalie is gesloten in de carnavalsweek (19 t/m 23 februari).

Roostervoorkeur

Een gemotiveerd verzoek tot roostervoorkeur in blokperiode 5 kan worden ingediend tot uiterlijk **vrijdag 16 februari 1996**. Zie voor nadere informatie: De Wegwijzer, pagina 8 en 9.

Schrijfpoddrachten

De 1e schrijfpoddracht voor jaar 1 en 2 kan worden afgehaald bij de onderwijsbalie vanaf donderdag 18 januari, tijdens de gebruikelijke openingstijden.

De schrijfpoddracht moet worden ingeleverd **uiterlijk donderdag 29 februari 1996**, eveneens bij de onderwijsbalie.

STAGE, 12 weken of 24 weken (bij combinatie met doctoraalscriptie), zo spoedig mogelijk

Natuurhistorisch Museum Maastricht

In het kader van het stageonderzoeksproject 250 Jaar Natuurlijke Historie in het Mergelland - een samenwerkingsproject van de FdCW, het Natuurhistorisch Museum Maastricht en het Gemeentearchief - zoekt het Natuurhistorisch Museum Maastricht één of twee stagiaires voor de uitvoering van de volgende deelprojecten.

- 1) Achtergronden van de 19e eeuwse replica's van de mosasaurusschedel
- 2) Artistieke, visuele representaties van de mosasaurus in de context van het opkomende genre van scènes uit het diepe verleden

Belangstellende kunnen zich wenden tot stagecoördinator: Ger Wackers, Vakgroep Maatschappijwetenschap en Techniek, Kapoenstraat 2, Tel.: 043 - 3883372 / 3476

Internationalisering

Bij het Bureau Internationalisering is informatie verkrijgbaar over onderstaande cursusmogelijkheden in het buitenland:

Cursus: Het fascistische Rome tussen propaganda en werkelijkheid

Plaats: Nederlands Instituut te Rome, afdeling Geschiedenis

Periode: 2 tot 30 mei 1996, Aantal deelnemers: 8

Deze cursus is bestemd voor derde- en vierdejaars studenten in de geschiedenis en de daaraan verwante geschiedwetenschappen. Voorafgaand aan het verblijf in Rome zal in de maand april 1996 in Nederland een aantal algemene voorbereidende volleges worden gegeven ter inleiding op de cursus. Het Nederlands Instituut te Rome verleent aan de deelnemers een tegemoetkoming in de reiskosten van fl. 550,- en een verblijfsstoeelage van fl. 650,- voor de maand van het verblijf. Het onderdak in groepskamers van het Instituut is gratis.

Meer informatie en aanvraagformulier is verkrijgbaar bij het Bureau Internationalisering (k. 0.025).

Aanvraagformulier in te dienen voor 1 februari a.s. vergezeld van twee aanbevelingsbrieven van docenten.

Het Bureau Internationalisering heeft ook informatie ontvangen over een "non-degree special student program" aan de Harvard University, Graduate School of Arts and Sciences.

Mededelingen van de Examencommissie

*Resultatenoverzichten

In tegenstelling tot de informatie die jullie in de Wegwijzer kunnen lezen, zullen er drie maal per jaar resultatenoverzichten worden gestuurd; na vaststelling van de definitieve uitslag van blokperiode 2 en 4, en aan het einde van het academisch jaar.

Wil je tussentijds kunnen beschikken over een actueel resultatenoverzicht dat kun je dat opvragen bij de secretaris van de Examencommissie tijdens het wekelijks spreekuur.

N.B.: Overzichten van alle behaalde resultaten in de periode 01-09-1995 t/m 18-01-1996 zijn vrijdag 19 januari aan alle studenten verstuurd. Mocht je onverhoopt geen overzicht hebben ontvangen wil je dit dan melden bij Daniëlle ter Linden tel. 388 3484.

*Spreekuur Examencommissie

De secretaris van de examencommissie is mevrouw Resi Peters. Het wekelijks spreekuur is op woensdagen van 09.00 - 10.00 uur **kamer 00291**. Zij is telefonisch bereikbaar via telefoonnummer 388 3487.

Studie-adviseur

De studie-adviseur van CWS is Thijs Hoex. Het wekelijks spreekuur is op woensdagen van 09.30 - 10.30 uur, kamer 0038.

Afspraken voor gesprekken buiten het spreekuur kun je maken via de telefoonnummers 388 3616/3486.

Economische wetenschappen en bedrijfskunde

Voor kopij: B. Staveaux, Fac.Bur.,
Tongersestraat 53, tel. 3883705, voor
vrijdag 12.00 uur.

Concerns: repeat students block 2.3 IB

International Marketing Management Block 2.3 IB has been revised completely.

Students who did not pass last year's exam, will have to redo this year's exam. Students who passed the marketing research last year, do not have to redo the research this year.

Studeren in het buitenland

Aanvragen voor financiële ondersteuning (STIR / SWOL PROGRAMMA) voor studie of stage in het buitenland buiten het Erasmus programma dienen vóór 15 februari 1996 te worden ingediend bij: Bureau Internationalisering, kamer 3.030, Faculteit der Economische Wetenschappen en Bedrijfskunde. Aanvraagformulieren voor het STIR/SWOL programma zijn verkrijgbaar op bovenstaand adres.

Europa College te Brugge

Woensdag 7 februari a.s. houdt de heer M.R. Vuijlsteke, directeur van het Europa College te Brugge, een informatieve lezing over deze opleiding en aanstellingsmogelijkheden bij Europese instellingen. Studenten die deze

symposium
georganiseerd door
*Walaes Bibliotheek en
Boerhaave Commissie*

28 maart 1996, Leiden

*"Van kennis naar informatie;
van informatie naar kennis"*

*Informatie en publieke langs elec-
tronische weg: een nieuwe rol voor
wetenschappers, universiteiten en
wetenschappelijke bibliotheken.*

Uitgebreide programmaproject:
071-527.52.94

Rijbewijs nodig

**Nu spoedcursus
vanaf fl. 1200,-
Slechts enkele
plaatsen beschikbaar**

**Bel rijsschool BOB,
tel. 043-3613192**

parfumerie-studio voor huidverzorging

Mignonne

wolfstraat 5, 6211 gm maastricht, telefoon 043-3216087

Ecole de Beauté: f35,-

Een geheel verzorgde avond - max. 8 personen - waar je, met 'n hapje en 'n drankje, op een persoonlijke wijze vertrouwd wordt gemaakt met huidverzorging en make-up

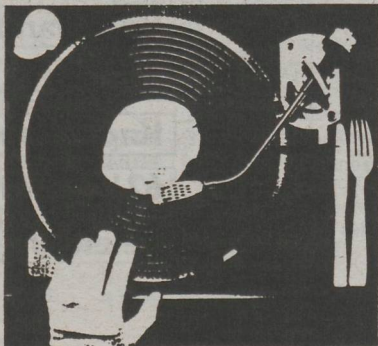
Verzekerd van goede
muziek voor iedere
feestgelegenheid

Disco drive-inn' service

Colson

Disco-, licht-, en
geluidsinstallatie
verhuur.

Boeken:
046 - 475 41 65

ten heroes from the Woodstock generation

Sharp

8 februari Momus Maastricht

Small Places Big Music

Marlboro FLASHBACKS

MEER WETEN? Kijk uit naar het Marlboro Flashbacks Team of ga voor de voorverkoop naar Momus of Music Plus in Maastricht.

bijeenkomst willen bijwonen wordt verzocht zich hiervoor in te schrijven tijdens de spreekuren bij het Bureau Internationalisering van de FDEWB, kamer 3.046/3.030.

Geneeskunde

Voor kopij: R. le Doux, Fac.Bur. niveau 3, kamernr. 3226, UNS50, tel. 3881448, voor woensdag 12.00 uur.

Mededelingen Bureau Onderwijs

Data diploma-uitreikingen 1996

woensdag **28 februari**. Let op: datum is gewijzigd!! Doctoraal 14.00 uur, basisarts 15.30 uur.

woensdag **24 april**: doctoraal 14.00 uur, basisarts 15.30 uur

woensdag **19 juni**: doctoraal 14.00 uur, basisarts 15.30 uur

Plaats: St. Janskerk, Maastricht

Uitreiking februari 1996

Door de wijziging van de uitreikingsdatum van 21 naar 28 februari 1996 zijn een aantal studenten, door reeds gemaakte afspraken in hun privé-agenda, niet in de gelegenheid de 28e februari aanwezig te zijn bij de officiële uitreiking in de St. Janskerk.

De Examencommissie FdG wil deze studenten alsnog in de gelegenheid stellen het doctoraal-/basisartsgetuigschrift af te halen; overigens, deze uitreiking zal een sober karakter hebben.

Een en ander zal plaatsvinden op **woensdag 21 februari 1996, voor het doctoraalgetuigschrift** om 14.00 uur en voor het **basisartsgetuigschrift** (met eedaflegging) om 14.30 uur in **kamer 3.234A** (UNS50).

Studenten die hiervoor in aanmerking willen komen, kunnen zich tot **1 februari a.s. melden bij het secretariaat EC FdG, tel. 3881822/3881823; deze studenten ontvangen geen** uitnodiging voor de uitreiking van 28 februari 1996.

Kliniekstage blok 1.6

Studenten die geen OV-kaart hebben worden verzocht zich voor 1 maart a.s. te melden bij Bureau Onderwijs FdG, mw. I. Mesterom, i.v.m. de indeling van de kliniekstage. Bij de indeling van de kliniekstage is het **studie-adres** het uitgangspunt. Studenten die het **ouderlijk** adres als uitgangspunt willen, kunnen dit melden voor 1 maart a.s. bij mw. I. Mesterom.

Bloktoets FdG

Bloktoets 2.4 vrijdag 2 februari 09.00-11.00 uur Sporthal De Heeg. LET OP IN WELKE SPORHAL U ZIJN MOET!!

Opleidingscommissie (OC)

De OC is een commissie die het Faculteitsbestuur en de Faculteitsraad adviseert over onderwijstaken. Zij bestaat uit 12 leden, waarvan 6 studenten. Per 1 maart komt er een vacature vrij voor een (as.) co-assistent, beschikbaar voor twee jaar. Info en aanmelden bij Nicole (3256335). Aanmelden voor 10 februari a.s.

Project-studie-advisering FdG

Vanaf 1 januari 1996 is het project studie-advisering FdG van start gegaan. Tot studie-adviseurs zijn benoemd: Scheltus van Luijk (vakgroep O&O) en Marijke Perquin (vakgroep Huisartsgeneeskunde). Studenten kunnen bij hen terecht met alle mogelijke vragen en/of problemen die te maken hebben met de studie. Afspraken voor de spreekuren kunnen gemaakt worden bij de balie van Bureau Onderwijs tijdens de openingsuren. Ook kan telefonisch een afspraak worden gemaakt iedere dag (behalve woensdag) tussen 11.00 uur en 12.30 uur bij het secretariaat studie-advisering, tel.: 3881820.

Voor vragen die weinig tijd kosten is er op maandag, dinsdag en donderdag een inlooppreekuur (dus zonder afspraak) van 11.00 tot 12.00 uur op kamer 5.123 UNS 50.

Bureau Internationale Betrekkingen

Cursus Engels voor Studenten Geneeskunde 3e Jaar (Academisch Jaar 95/96)

In het Academisch Jaar 1996/1997 worden de blokken 4.2/4.3/4.4 in de Engelse taal aangeboden. Dat wordt gedaan om jou te laten wennen aan praten over geneeskunde in het Engels. Spreekvaardigheid Engels kan je van pas komen bij buitenlandse stages tijdens je studie, maar ook op internationale congressen en bij het raadplegen van Engelstalige literatuur. Tijdens deze 3 blokken is het voor buitenlandse studenten mogelijk samen met Maastrichtse studenten te werken.

Uiteraard kost het opzetten en geven van de cursus, geld. De fakulteit zal dat betalen, maar verwacht dan ook dat diegenen die voor de cursus intekenen aan alle 8 bijeenkomsten deelnemen. * Inschrijfgeld bedraagt fl. 100,-. Dit inschrijfgeld zal geretourneerd worden als de cursus **volledig** (dus aanwezig zijn bij alle 8 de sessies) is doorlopen. Aan het einde van de cursus zal een certificaat uitgereikt worden.

Inschrijving is mogelijk via Milou Stassen, Bureau Internationale Betrekkingen, kamer 3.324; het inschrijfgeld dient ter plaatse te worden voldaan (bv met een cheque of girobetaalkaart, die dan hopelijk niet geïnd zal hoeven te worden).

Mochten er nog vragen zijn dan kunnen jullie daarvoor terecht bij het Bureau Internationale Betrekkingen.

Cursus Schema

Data:

20 maart 1996 - middag

3 april - middag

17 april - middag

1 mei - middag

15 mei - middag

29 mei - middag

11 september - ochtend

25 september - ochtend

* De cursusopzet ligt ter inzage bij het Bureau Internationale Betrekkingen.

Studentenfractie

De studentenfractie geneeskunde bestaat uit 9 leden die zitting hebben in het Faculteitsbestuur, het Dagelijks Bestuur onderwijs, de Faculteitsraad, de Opleidingscommissie en de Curriculumorganisatie. Binnen deze organen proberen zij de onderwijs- en studentbelangen binnen de faculteit te behartigen.

Iedere eerste woensdag van de maand houdt de SFG spreekuur van 12-14 uur in kamer 1.143. Je kunt er terecht voor vragen, klachten en ideeën over het onderwijs (bv examenregels, internationalisering, bibliotheek, coschappen etc.). Dus als je ergens mee zit, aarzel dan niet en kom langs. Je kunt ook een briefje in de brievenbus voor de balie Bureau Onderwijs doen.

Gezondheidswetenschappen

Voor kopij: D. Verheyen, Fac.Bur., niveau 1, kamernr. 1236, UNS50, tel. 3881739, voor woensdag 12.00 uur.

Stageplaats Gezondheidswetenschappen

GEZOCHT: Student die in het kader van het afstuderen een onderzoekstage wil doen in verpleeghuis St. Martinus te Weert. Dit verpleeghuis start momenteel een afdeling revalidatie bedoeld voor kortdurend verblijf (< 3 maanden). De onderzoekstage richt zich op het zoeken van voorspellers van de verblijfsduur op de afdeling revalidatie. Gedurende de stage dient bij patiënten op de afdeling met behulp van bestaande (eventueel aan te passen) instrumenten gegevens verzameld te worden die verband houden met verblijfsduur. Het doel is om tot een eenvoudig te hanteren klinisch profiel te komen dat als indicator voor verblijfsduur kan gaan dienen. Een (para)medische vooropleiding strekt tot aanbeveling. Contactpersonen: Geert van der Heijden (tel 3882368) en Rob de Bie (tel 3882362), Vakgroep Epidemiologie.

Cursus Solliciteren

In de periode maart/april 1996 zal er een sollicitatietraining van twee dagen worden georganiseerd voor ouderejaars studenten Gezondheidswetenschappen. De volgende onderdelen komen in de training aan bod:

- loopbaanplanning: wat voor soort werk wil ik?
- zoeken van een advertentie en het maken van een advertentie-analyse
- opstellen van een curriculum vitae en een sollicitatiebrief
- voorbereiding van een sollicitatiegesprek en het voeren van een sollicitatiegesprek.

Richtlijnen en achtergrondinformatie m.b.t. deze 4 onderdelen staan beschreven in het boek 'Arbeidsmarktorientatie en Solliciteren' (1992) van M.L. Schreurs en J. Hommes.

Inschrijving: Vóór 13 februari a.s. Aanmelding d.m.v. van een inschrijfformulier, verkrijgbaar bij het secretariaat Vaardigheidsonderwijs GW, k. 5.403. Kosten training (incl. het boek van Schreurs/Hommes) fl. 40,-. N.B. De training 'Loopbaanontwikkeling' wordt in 1996 alléén aangeboden als onderdeel van het blok 'Gender en beroeps carrière' (3.72).

Voortgangstoets FdGW/Milieugezondheidkunde

Vrijdag 8 maart a.s. wordt de voortgangstoets van de Faculteit der Gezondheidswetenschappen afgenomen. Aanvang: exact 10.00 uur tot 14.00 uur. Vanaf 09.30 uur kunt u in de zaal plaatsnemen. Studenten die een extra vgt (moeten) maken kunnen zich tot 9 februari 1996 inschrijven tijdens het spreekuur bij R. Devue, kamer 1.235. Locatie wordt nog bekend gemaakt.

Spreekuur Dhr. Tj. Imbos

Met ingang van 1 januari 1996 is het spreekuur van Dhr. Tj. Imbos (programmameerder Methodologie en Statistiek) gewijzigd. Dit spreekuur vindt uitsluitend iedere donderdag plaats van 13.00-14.00 uur, K. 2.068, Deb 1.

Stichting Studenten Nieuwsblad Gezondheidswetenschappen

De Stichting Studenten Nieuwsblad Gezondheidswetenschappen (SNG) is verantwoordelijk voor de uitgave van het studentennieuwsblad Eerste Lijn. Momenteel werken zo'n 15 studenten actief en enthousiast aan deze taak. De Stichting SNG is op zoek naar redacteurs, acquisiteurs en bestuursleden, die actief meewerken aan kwaliteitshandhaving en kwaliteitsverbetering van Eerste Lijn. Wij vragen van jou actieve participatie in de Stichting op vrijwillige basis. Bij voorkeur beschik je over goede schrijfvaardigheden en/of communicatieve vaardigheden. Met name eerste- en tweedejaars studenten Gezondheidswetenschappen zijn welkom. Ben je bereid ons te ondersteunen, neem dan contact op met de Stichting. Bel 3881695, of stop een briefje in onze brievenbus naast de deur van de verenigingskamer (2.400a).

Rechtsgeleerdheid

Voor kopij: A. Kessen, Bur. Onderwijs, Zwingelput 4, tel. 3883003, voor vrijdag 13.30 uur.

Openingstijden Onderwijsbalie BO

Maandag t/m vrijdag van 10.15-11.15 uur en van 14.15-15.15 uur. Op maandagavond is de balie ook geopend van 20.00-21.00 uur.

Verkrijgbaar aan de balie

Vanaf vrijdag 8 december opsteltitels jaar 3 en 4 fiscaal recht. Uiterste inleverdatum opstellen 26.01.1996.

Roosters en blokboeken AVONDopleiding blok 2 jaar 1 t/m 5.

Roosters en blokboeken DAGopleiding blok 3 Nederlands en fiscaal recht.

Vanaf 01 februari: aanmeldingsformulieren blok 4 dagopleiding. Uiterste inleverdatum 29 februari.

Colleges

Voor data, locaties en tijden raadpleeg de roosters en/of informatieborden van de onderwijsbalie.

INFORMATIEAVOND DEELTIJD-OPLEIDING

In de avonduren Rechten studeren: een uitstekende manier om uw carrière mogelijkheden te verruimen. Bezoek de informatieavond over de deeltijdsopleiding van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid in Maastricht op vrijdag 26 januari. Aanmelden via de RL studielijn 06-8689.

Voorlichting stages Nederlands recht 1996/1997

De studenten die in het studiejaar 1996/1997 een stage willen volgen dienen zich op te geven voor **10 maart 1996**.

De aanmeldingsformulieren met daarbij informatie over het facultaire stagebeleid zullen worden uitgereikt aan de balie van bureau onderwijs tegelijk met de aanmeldingsformulieren voor blok 4, in de periode van 1 t/m 29 februari.

Op **woensdag 28 februari** zal er een voorlichtingsbijeenkomst over stages plaatsvinden in de collegezaal van de Nieuwenhof van 11.00-13.00 uur.

Opleidingscommissie Nederlands recht

De Opleidingscommissie (die voor de helft uit studenten bestaat) spreekt

regelmatig over de verschillende blokken van het curriculum. Dit gebeurt meestal op basis van gegevens uit de evaluatieformulieren. Mocht u echter opmerkingen hebben over het door u gevolgde onderwijs die u niet kwijt kunt of niet kwijt wilt op een evaluatieformulier, dan kunt u zich ook rechtstreeks tot de Opleidingscommissie wenden (b.v. via de brievenbus van Bureau Onderwijs).

Wachttijl

In het faculteitsbestuur is besloten de procedure voor studenten van de wachtlijst -vooralsnog tijdelijk- te veranderen. In het komende blok dienen studenten die op de wachtlijst staan zich rechtstreeks tot een tutor te wenden als zij nog ingeroosterd willen worden. De tutor beslist zelf of hij/zij nog iemand kan/wil toelaten (met inachtneming van de bestaande regels over groeps grootte). Na enkele blokperiodes zal deze nieuwe procedure geëvalueerd worden.

Stichting Rechtswinkel Geuldal

De Stichting Rechtswinkel Geuldal te Meerssen zoekt met spoed enthousiaste medewerkers.

De Stichting stelt zich ten doel het verlenen van rechtshulp aan min- en onvermogens in de regio.

De medewerkers van de Stichting werken in twee teams. Ieder team houdt twee donderdagavonden in de maand spreekuur van 19.00-20.30 uur te Meerssen. En iedere maand wordt er, op een maandagavond, gezamenlijk vergaderd in Maastricht.

Als je in het bezit bent van je propedeuse en het lijkt je leuk om in teamverband te werken aan je juridische kennis, dan is dit je kans!

Sollicitaties (brief+ c.v.) dienen vóór 1 februari 1996 gericht te worden aan: Stichting Rechtswinkel Geuldal, Postbus 1529, 6201 BM Maastricht, t.n.v. Mevr. E.C. Joosen.

VAR-pleitwedstrijd

Ook dit jaar organiseert de VAR, de Vereniging voor Administratief Recht, wederom een pleitwedstrijd voor studententeams van de onderscheiden Nederlandse rechtenfaculteiten. De wedstrijd vindt plaats op 9 mei 1996. De schriftelijke stukken dienen vóór 1 april 1996 te worden ingeleverd. De casus die 'bewerkt' en mondeling bepleit moet worden heeft betrekking op een **subsidieverlening**. Inschrijving van het team, zo'n 5 à 6 personen, dient plaats te vinden vóór 1 feb. 1995. Daarbij zullen ook de namen van de deelnemers opgegeven moeten worden.

Voor mensen die belangstelling voor deze wedstrijd hebben geldt het volgende. Naast een schriftelijke voorbereiding, zal ook aandacht geschonken dienen te worden aan de mondelinge voorbereiding. Voorwaarde voor deelname is dat betrokkene beschikt over voldoende kennis van het bestuursrecht en het bestuursprocesrecht. Ter beoordeling van de begeleider van het team, is voor de geleverde inspanning **compensatie** mogelijk met een geheel blok. Voorwaarde daartoe is dat de geproduceerde stukken, de vormgeving en de presentatie tijdens de wedstrijd inhoudelijk van goed niveau zijn.

Belangstellenden wordt verzocht snel reageren omdat, als gezegd, de tijd dringt. Opgave kan geschieden bij Prof. mr F. Stroink, B. 1105, tel. 3883340 of bij mr H.J. Simon, B. 1219, tel. 3883218. Veel succes!

Practicum Onderhandelen

Aanmelden voor blok 4 Practicum Onderhandelen is nog mogelijk t/m 29 februari a.s.

BUREAU INTERNATIONALISERING

Openingstijden Bureau Internationalisering

Voor Nederlandse studenten, Erasmus, Tempus en Magister Iuris Communis studenten maandag- dinsdag- en donderdagochtend van 10.15-11.15 uur, kamer 0041, Nieuwenhof.

OPSTELRONDE 2E JAARS in Brussel

12 tweedejaars studenten hebben de mogelijkheid om de opstelronde van 17 april te vervangen door een studiebezoek aan de Katholieke Universiteit Brussel in de week van 19 februari en daar aansluitend een rechtsvergelijkend opstel te schrijven. Deze mogelijkheid wordt geboden op basis van een uitwisseling met Brussel. In de week van 5 februari zal dan ook een aantal Brusselse studenten naar Maastricht komen. De bedoeling is dat de Brusselse en Maastrichtse studenten elkaar een slaapplek aanbieden. Inlichtingen en inschrijvingen: Tom Vanden Borre kamer 2003, Len. 14, tel. 3883256 op woensdag, donderdag en vrijdag.

ACADEMISCHE BOEKHANDEL MAASTRICHT

Postbus 1611, 6201 BP Maastricht

- **Economie/bedrijfskunde**
- **Rechten**
- **Cultuurwetenschappen**
- **Psychologie**
- **Geneeskunde**
- **Gezondheidswetenschappen**
- **Verplegingswetenschap**

Bouillonstraat 12
t/o Oud-Gouvernement
(043) 388 3015

P. Debyeplein 1
t/o Academisch Ziekenhuis
(043) 367 1211

Rotterdams festival zakt af naar Maastricht: zestig films in drie dagen

In het weekend van 2 tot en met 4 februari deelt Maastricht mee in het International Filmfestival Rotterdam, dat dit jaar zijn 25ste editie viert. Gedurende het 'Weekend Maastricht' worden 60 films in 110 voorstellingen vertoond. Daarvoor heeft Pathé Cinema haar zes zalen en Lumière haar twee zalen beschikbaar gesteld. Het feestelijke filmweekend wordt vrijdagavond geopend met de remake 'Sabrina' van Sydney Pollack en eindigt in de nacht van zondag op maandag met de hervertoening van de film die door de jury in Rotterdam bekroond wordt met de Tiger Award.

Dat het Rotterdamse festival voor het eerst in zijn bestaan een andere stad bij de organisatie betreft, heeft volgens promedewerkster Sylvia Schoenmakers te maken met enerzijds capaciteitsproblemen in Rotterdam en anderzijds met de behoefte om een breder publiek te bereiken. Maastricht is volgens haar uitgekozen vanwege het interessante eigen publiek en het Duitse en Belgische achterland. Een valse noot daarbij is dat diverse publiektrekkers al te zien zijn geweest in Aken, Luik en Lanaken en dat deze week in Brussel een festival wordt gehouden. Toch blijven er genoeg niet te missen films om het hele weekend aangenaam te besteden. Om er een paar te noemen: Au petit Marguery (zie hieronder), Blue in the face (vervolg van Smoke), Casino (van Scorsese), Heavy (met Debbie 'Blondie' Harry), Rubber's Lover (speciaal voor medisch geïnteresseerden), Small Faces (herinneringen uit Glasgow van Gillies MacKinnon) of Last Summer in the Hamptons (voor wie zich vrolijk wil maken over Amerikaanse

Small Faces: jeugdherinneringen van Gillies MacKinnon in Glasgow

manieren). Ook alle vijftien films die voor de Tiger Award zijn genomineerd, worden in Maastricht vertoond. Om de festivalsfeer te verhogen wordt tijdens het filmweekend de stad 'filmzinnig' versierd, komen er tal van gasten (Sydney Pollack himself wordt verwacht, evenals de Taiwanese actrice Chin-Yen Lee (uit Lonely Hearts Club), de Japanse regisseur Hashiguchi Ryosuke (van Like Grains of Sand) en vele anderen. De gasten worden tijdens speciale talkshows in Pathé Cinema en Lumière geïnterviewd door Hans Beerekamp, Theo van Gogh en Pauline Terreehorst. Voor wie liever een computerscherm dan een wit doek ziet is in Internetcafé de Muze de gelegenheid

geboden naar hartelust te chatten en te browsen met bezoekers van het festival in Rotterdam.

Een overzicht van de voorstellingen en de aanpalende activiteiten is te vinden in de speciale drietalige festivalkrant die deze dagen op grote schaal wordt verspreid.

Jacques Herraets

Filmweekend Maastricht, 2-4 februari in alle zalen van Pathé en Lumière. Passepartout voor alle films f 90,-, dagkaarten f 45,-. Studenten krijgen op vertoon van collegekaart f 10,- korting op passepartouts en f 5,- op dagkaarten.

Zoon brengt ode aan kokende vader

Warm eten in 'Au petit Marguery'

„Je t'aime papa" schrijft zoon Barnabé met een viltstift op het kokjasje van zijn vader. De toestand in restaurant 'Au petit Marguery' is een beetje huilerig. Na vanavond gaat de deur voor- goed op slot. Een kwaadaardige tumor in de neus heeft de vader langzaam beroofd van zijn reuk- en smaakzin. Het restaurant is verkocht aan een bank die er een prozaïsch geldhuisje van wil maken. Vaste klanten, burens en vrienden van Barnabé komen voor het laatst genieten van de ganzelever, zwezerikken, kreeften, kammosselen en eendeborsten. De smakelijke beelden laten de volle bioscoopzaal (de film draait al enige tijd met groot succes in Luik) kreunen van verlangen.

Afrekenen hoort helaas bij een restaurant. Maar de manier waarop zoon Barnabé afrekent met zijn vader is ouderwets liefdevol, een betuiging van dankbaarheid voor een 'heerlijke' jeugd van goddelijke geuren, met pa en ma altijd druk, druk in de buurt. Genoeg stof voor een mierzoot melodrama, overgoten met een melancholisch vanillesausje van Charles Trenet, ware het niet dat de zwakke plekken van de ouders en de verborgen vetes tussen de vrienden onderling breed worden uitgetekend. Het geheel vormt daardoor een

Stéphane Audran en Michel Aumont delen lief en leed in de keuken van 'Au petit Marguery'

smakelijke mengeling van zout en zoet, dat zich aangenaam laat verteren, veel aangenamer dan een zware Hollandse stamppot of een hapklare brok Amerikaanse junkfood. Dat is te mededanken aan de sprankelende dialogen en het grandioze spel van Michel Aumont - een acteur uit de Comédie Française die zelden in films optreedt - en Stéphane Audran, alias mevrouw Claude Chabrol, die ook haar zoon Thomas heeft meegebracht om hem een deel van zijn eigen belevenissen te laten naspelen.

'Au petit Marguery' is namelijk op een waarverhaal gebaseerd. Regisseur Laurent Bénégui heeft zijn belevenissen als zoon van een restaurateur opgetekend in een

autobiografische roman, die hij nu eigenhandig heeft verfilmd. 'Au petit Marguery' is zijn derde roman en zijn tweede film. Daarnaast heeft Bénégui diverse scenario's op zijn naam staan. De film, waarmee het Filmfestival in Rotterdam op 24 januari werd geopend, is genomineerd voor de Tiger Awards Competition. In het Maastrichtse deel van het festival wordt hij vertoond op vrijdag 2 februari (in Pathé 5 om 20.15 uur) en daags daarna in dezelfde zaal om 11.00 uur 's morgens. Laurent Bénégui komt bij die gelegenheid persoonlijk naar Maastricht om zijn film toe te lichten.

Jacques Herraets

Agenda

donderdag 25 januari

Amati Ensemble, Mozartprogramma, Vrijthoftheater, 20.15
'Dames dubbel', toneel, eindexamenproject acteurs, Toneelacademie, 20.30

vrijdag 26 januari

'Casa Giuliani-Frigerio, Como', het laatste uitgevoerde werk van Giuseppe Terragni, lezing door Niek Bisscheroux in het kader van het College Architectuurgeschiedenis, Academie van Bouwkunst Maastricht, 19.00

Fragmenten: over het vinden van een partner, debat, Theater Kumulus, 20.00

'Soekarno', toneel, Het Nationale Toneel, Vrijthoftheater, 20.15
'Dames dubbel', toneel, eindexamenproject acteurs, Toneelacademie, 20.30

zaterdag 27 januari

'Dames dubbel', toneel, eindexamenproject acteurs, Toneelacademie, 14.30

LSO/Symphonie Orkest van Maastricht, o.l.v. Salvador Mas Conde, m.m.v. Hélène Grimaud, Vrijthoftheater, 20.15

zondag 28 januari

LSO/Symphonie Orkest van Maastricht, o.l.v. Salvador Mas Conde, m.m.v. Hélène Grimaud, Vrijthoftheater, 14.30

Peter Nievelstein en Jeroen Riemsdijk, liedrecital, Conservatorium, 15.30

Sharon Kwartel, kamermuziek, Conservatorium, 20.30

dinsdag 30 januari

Mag alles wat kan?, debat over genetisch onderzoek o.l.v. Paul 't Lam, Nieuwenhofzaal, 20.00

'Bonjour Madame...', Les Ballets Contemporaines de la Belgique, Vrijthoftheater, 20.15

woensdag 31 januari

Ingrid Kapelle en Miklos Schwalb, lunchconcert, sopraan en piano, Vrijthoftheater, 12.30

Taal en denken in ons brein, lezing dr P. Gagoort, Nieuwenhofzaal, 20.00

Margriet Eshuijs, theaterconcert, Vrijthoftheater, 20.15

Exposities

Kaete van Breda, wandkleden, Kamer van Koophandel, Maasboulevard 5, v/m 29 mrt. Ma v/m vr 8.30-16.00
Matb van Kampen, beelden en bronzen, **André Wilhelms**, Maastrichtse stadsgezichten, Galerie Artisan, Grote Gracht 43, v/m 17 feb. Di v/m za 13.30-17.30

Marijke Stultiens, Hanny Reneman, Miriam Slaats, Henk Erkelens e.a., schilderijen, Galerie Tracé, Alex. Battalaan 31, v/m 10 feb. Do 14.00-18.00; vr en za 12.00-17.00

Josy Wilmotte, schilderijen en gemengde technieken, - Galerie FAH, Brusselssestr 80, 14 jan v/m 9 feb. Do 16.00-20.00; vr t/m zo 13.00-17.00

Peter Cox, schilderijen en tekeningen, Galerie Wolfs, Hoogbrugstraat 69, v/m 31 jan. Wo en vr 14.00-18.00; do 18.00-20.00; za 10.00-17.00

Bernard Visser, schilderijen en **Mart de Greef**, beelden, De Keerder Kunstkamer, Kerkstr 10, Cadier en Keer, v/m 3 maart. Do v/m zo 13.00-17.30

Willem de Kooning, sculpturen, v/m 2 juni; **Louise Bourgeois**, grafiek 1938-1993, v/m 14 april, Bonnefanten Museum. Di v/m zo 11.00-17.00, tevens op feestdagen die op maandag vallen.

Films - Speelweek: 25 v/m 31 januari

FILMTHEATER LUMIÈRE, Bogaardenstraat 40b

Belle Epoque, dag. 20.00

Smoke, dag. 20.15

Il Postino, dag. 22.00

Sopyonje, 22.15

CINEMA PALACE, Wycker Brugstraat 1

Pocahontas, vr t/m zo en wo 14.00, 16.15

Babe, (Ned.), vr t/m zo en wo 14.00, 16.15

Goldeneye, dag. 18.15 en (beh. ma) 21.15

Babe, (orig.), dag. 18.30 en (beh. ma) 21.00

Dangerous Minds, dag. 18.30, 21.30; vr t/m zo en wo ook 13.30, 16.00, 18.30 en 21.30

Les Films du Paradis: "E.T.", ma 20.30

Sneak Preview, ma 21.00

PATHÉ MAASTRICHT, Wilhelminasingel 39

Johnny Mnemonic, dag. (beh. za en zo) 18.45, 21.30; za en zo 19.45 en 22.30

Goldeneye, dag. (beh. za en zo) 12.45, 15.30, 18.15, 21.15; za en zo 14.00, 17.00, 19.45, 22.30

The American president, dag. (beh. za en zo) 13.15, 16.00, 18.45; za en zo 14.00, 17.00, 19.45, 22.30

Filmpje, dag. (beh. za en zo) 13.15, 16.00, 18.45, 21.30; za en zo 14.00, 17.00, 19.45, 22.30

Babe, (Ned.), za en zo 14.00, 17.00; wo 13.15, 16.00

Seven, dag. (beh. za en zo) 12.45, 15.30, 18.30, 21.30; za en zo 14.00, 17.00, 19.45, 22.30

Zusje, dag. (beh. za en zo) 18.45, 21.30; do, vr, ma, di 13.15, 16.00; za en zo 20.00, 22.30

Mortal Kombat (Riksbios), dag. (beh. za en zo) 12.45, 15.30; za en zo 13.45, 16.00

CINÉ-K, Bernardusstraat 13

Léolo, dag. 21.00

Twintig pagina's van 'Levende doden' is het maximaal haalbare

Schrijversbestaan niet voor iedereen weggelegd

Een droom, dat is het schrijversbestaan voor heel wat Nederlanders. Honderden zitten ieder week achter hun bureau te ploeteren, hopen dat zij straks in de voetsporen van Connie Palmen of A.F.Th. van der Heijden mogen treden.

Een handjevol heeft het geluk dat een uitgever hun manuscript ziet zitten en naar de drukker brengt. Even mogen ze ruiken aan het succes. Heel even, in de meeste gevallen, want meestal blijken alleen familie en vrienden geïnteresseerd. Gelaten moeten zij dan ook toezien dat het overgrote deel van de oplage in de schappen van De Slegte belandt. Niet echt leuk, maar deze groep kent een schrale troost. Hun werk is nog gedrukt. Al die andere *would-be* auteurs krijgen hun manuscript weer bijna ongelezen retour van de uitgever: te slecht om zelfs maar uit te lezen.

De docent filosofie aan de Hogeschool Maastricht, Henk van der Vorst, is deze laatste dans ontsprongen. Hij strikte de Roermondse uitgeverij de Vleermuis voor zijn roman 'Levende doden'. Een honderd-negentien pagina tellend verhaal over de masochistische Charles Lecontes; een eco-noom boordevol frustraties en trauma's die voor een maand naar Ghana vertrekt. Weg van zijn vriendin die hem niet meer moet, en weg van zijn zieke moeder wier lijden hij niet kan aanzien. Daar belandt hij "in de nadagen van een neo-kolonialistisch Ghana te midden van ontwikkelingswerkers en

nationalistisch gezinde verzetsstrijders". Tenminste, dat staat op de achterflap. Zelf heb ik die informatie niet meer uit het boek kunnen halen, omdat twintig pagina's van 'Levende doden' het maximaal haalbare bleek.

Wat uitgeverij de Vleermuis er ook toe heeft overgehaald om deze roman uit te geven, het kan in ieder geval niet de lekker lopende schrijfstijl zijn geweest. Die is in de eerste twee hoofdstukken niet te vinden. Zinnen lopen stroef, staan bol van clichés en zijn soms gewoon onzinnig. Een paar voorbeelden: "De tropische zon aan een strakblauwe hemel ontnam Charles elk zicht toen hij uit het KLM-toestel stapte." Een paar pagina's verder: "Ze op het strand trekken en het verwerken van de vis is een taak van de vrouwen." In de volgende alinea: "De tropen jaren waren niet schadeloos aan de meesten voorbijgegaan." En dan nog: "De sfeer aan tafel was amicaal. Revitaliseren was het motto waaronder het hele gebeuren plaatsvond."

Ook zijn woorden als subtiel, fijnzinnig of diepgaand niet op de eerste bladzijden van 'Levende doden' van toepassing. Integendeel. Het is eerder van dik hout zaagt men planken. Alles wordt zwaar aangezet,

waardoor de tekst iets schreeuwerigs krijgt. Zo heeft de hoofdpersoon een "uitpuilende kont" die een enorme aantrekkingskracht op homo's heeft: "Als hij uitging, kon hij ze maar met grote moeite van zijn hetero-lijf houden." Maar, zo vertelt het verhaal: "...helaas voor hen liep hij niet heet voor mietjes en andere flikkers." Met vrouwen verloopt het ook niet soepel. "Hij krijgt zijn stekel niet omhoog." Gelukkig treft hij Dora. "Fysieke zuigkracht van een plus- en min-pool die elkaar onweerstaanbaar aantrekken."

Hoe het verder met Charles ("in de volksmond Sjarel de Kont") Lecontes' liefdesleven gaat zal zeker in de laatste negenennegentig pagina's staan. Of die wel het lezen waard zijn, valt te betwijfelen. Maar misschien denkt de echte volhouder, die altijd doorleest tot de laatste pagina daar straks wel anders over.

Riki Janssen

'Levende doden' van Henk van der Vorst, uitgeverij de Vleermuis Roermond, prijs f29,50.

(illustratie Geert Setola)

"Moderne kunstenaars laten zich er graag door inspireren. Picasso is daar het beroemdste voorbeeld van. Toen hij abstracter ging schilderen, heeft hij zich laten leiden door de primitieve kunst. Ik gebruik die term liever niet, omdat de stammen in Afrika, Maleisië en delen van Indonesië, de makers van deze kunst, naar mijn mening helemaal niet primitief zijn."

Hemelhoog

Prof. dr. Ruud Janknegt, hoogleraar urologie

Eindexamenklas Maastrichtse acteursopleiding vooral leuk

Dames dubbel speelt met sport

Aan het spelinzicht lag het niet. De inzet was in principe uitstekend. Ook het concept was in orde. Er moet zeker niet aan het systeem van 'drie, drie, drie, twee, één' gemorrelt worden. Waarom het Nederlandse dames-team de laatste kwalificatiewedstrijd op weg naar Atlanta dan toch heeft verloren? Trainer Louis de Haan wijt de ontluisterende nederlaag van het team aan "strubbelingen in de persoonlijke sfeer".

De Haan spreekt deze woorden niet tegen journalisten in de rokerige perskamer van een stadion, maar tegen het publiek in de zaal van de toneelacademie in Maastricht. Daar speelt de eindexamenklas van de acteursopleiding onder leiding van gastregisseur Tom de Ket 'Dames dubbel'. Het is een tragikomedie over het sporthelden-dom.

Maar het stuk gaat niet enkel over sport. "Sport is een röntgenfoto van de maatschappij", vindt regisseur De Ket, die vorig jaar eveneens het eindexamenproject regisseerde. De twijfel aan het Nederlanders zijn van speelster Martine Musampa, de roep om een sterke man, het ophouden van de 'schone schijn'; het zijn niet mis te verstane verwijzingen.

De vijf spelers hebben het stuk samen met de regisseur geschreven. Geen van allen doen ze, buiten de verplichte uurtjes conditietraining op de toneelacademie, aan sport.

Als huiswerk keken ze naar Barend en Van Dorp en Studio Sport: om te kijken hoe de sporters praten, het heldendom te voelen. Ze hebben goed geobserveerd. Met het grootste gemak herhalen ze dan ook de nonsens-taal die door veel sporters en hun coaches wordt gebezigd.

De coach, die verbolgen is dat hij niet het herenteam mag leiden, wordt treffend neergezet door Stijn Westenend. De resolute gebaren, het tikje op de billen voordat

Het Nederlands damesteam (foto Nelis Tutkey)

de meiden aan de wedstrijd beginnen; duidelijk herkenbaar maar niet *overdone*. De dames, allen gekleed in overjarige blauwe adidasshirts en witte rokjes, zetten iets meer een typetje neer. Brenda de Boer (Gonny Gaaker) is de mooie vrouw die klaagt dat er meer naar haar slip dan haar service gekeken wordt. Steffi Kreek (Ingrid Desmet) is het verwende rijke dochtertje van de praeses van de sportclub waar de moeder van het zigeunermeisje Martine Musampa (Angelique de Bruijne) schoonmaakte.

Monica Silooy (Esther Leenders), de kleine opdonder, is het lievelingetje van de trainer die vindt dat ze niet moet klagen over haar lengte want: "Het lengteverschil zit tussen je oren."

Welke sport het damesteam beoefent, wordt in het ongewisse gelaten. Als ze een wedstrijd spelen, zie je ze enkel in een flikkerend licht bewegen, terwijl de coach aanwijzingen geeft als: "Blijf aanbieden, creëer je eigen kansen..." Ook het speelveld is niet eenduidig. Er is een middenstip, zoals bij voetbal, maar er zijn geen goals. De buitenlijnen zijn die van het tennisplasp, maar er is ook een handbalsirkel. Langs de

kant staan reclameborden van de sponsors van het stuk. Ondenkbaar bij een stuk van Shakespeare, maar hier zijn ze prima op hun plaats.

De voorstelling eindigt op dezelfde manier als het spel begon. Met televisiebeelden, op een tv die in het midden van het speelveld op de grond staat. De speelsters drui-pen na een nederlaag af naar de kleedkamer. "Geen commentaar", bijten ze de verslaggever toe. De coach, die door de speelsters is afgedankt, is eveneens in de catacomben te vinden. Gevraagd naar zijn toekomstplannen meldt hij dat hij naar Saoedi-Arabië gaat om het gehandicap-teams te coachen. "Een enorme uitdaging" zegt hij het te vinden.

Tineke Oosterloo

'Dames dubbel' is nog te zien op 25 en 26 januari en 1 en 2 februari om 20.30 uur en op 27 januari om 14.30 uur in de Maastrichtse toneelacademie. Toegang gratis, reserveren gewenst.

"Toen ik door mijn kunstvriendjes eind jaren zestig betrokken werd bij het 'pompenproject' voor Nieuw-Guinea, raakte ik geïnteresseerd in etnografische kunst: missionarissen verzamelden standbeelden en stuurden die naar Nederland. Wij verkochten die beeldjes dan. Van de opbrengst werden waterpompen gekocht. Zo ben ik dus die beeldjes gaan verzamelen. Wat eigenlijk bijna onmogelijk is: omdat ze vroeger zo in trek waren, zijn de authentieke beelden nu niet meer te betalen. Tegenwoordig worden er alleen nog slappe afreksels van gemaakt voor de toeristen.

"Wat mij intrigeerde is dat die mensen zoveel jaren geleden al abstracte poppetjes maakten. Elke stam maakte zijn eigen religieuze beelden. Meestal hingen die stammen het animisme aan. Dat wil zeggen dat ze hun voorouders vereerden. Ze maakten beeldjes van hun gestorven familieleden, maar niet naar hun gelijkenis. Die beelden waren het symbool van hogere machten. Voor elk ritueel werd een apart beeld gesneden. "Er blijken enorm veel overeenkomsten te zijn tussen hun religies en de onze: zij willen ook het hogere aanbidden. Wij kijken naar de hemel. Zij zochten het wat lager: wilde je hulp bij de oogst, de visvangst, de jacht of het koppensnellen, dan vroeg je hulp aan je voorouders en eventueel aan de geesten waarin ze waren opgegaan: een krokodil of een paradijsvogel of een varken. Economisch hele belangrijke beesten.

"Eigenlijk hadden ze ook dezelfde uitdrukkingvormen als wij. Een voorbeeldje: in onze ogen is kannibalisme iets heel verwerpelijk. Maar toch lijkt het op onze godsdienst. Je kon natuurlijk ook bloemen of dieren offeren, maar om je voorouders werkelijk die spirituele kracht te geven die jou weer kon helpen, had je een mens nodig. Daarom moest je een stukje mens nuttigen in naam van je voorouders. Bij het christendom hebben wij één mens genomen die moest boeten voor al onze zonden. Ik bedoel, in de katholieke kerk worden nog steeds hosties en wijn uitgedeeld als teken van het lichaam van Christus. Begrijp me goed, ik wil niemand voor het hoofd stoten. Ik ben me bewust van het spirituele verschil. Wij doen natuurlijk alsof en die kannibalen namen het werkelijke lichaam, maar de symboliek is identiek: die kannibalen zaten niet te vreten om te eten. Dat eten had een symbolische betekenis. Daarom is deze kunst zo aardig om te bestuderen: je leert moderne kunst en andere culturen relativeren. Thuis hangt zo'n traditioneel beeld naast een modern abstract schilderij. En dat combineert prachtig zonder problemen."

Judith Kuijk

(In deze wekelijkse rubriek vertellen medewerkers en studenten van de RL over hun mooiste, meest bijzondere culturele belevenis)

Boef

Nu heb ik mij de afgelopen tien jaar op deze plek al over heel veel dingen buitengewoon kwaad gemaakt. Meestal ging het daarbij om domme bureaucratische, sexistische of andere - ische zaken. Een soort fundamentele woede dus.

Maar wat mij afgelopen week overkwam heeft een diepere oerwoede bij mij losgewoeld.

Ik kuier naar de bibliotheek. Slenter naar de tijdschriftensectie. Wil een koptje trekken van een artikel in een tijdschrift van, zeg, tien maanden geleden. Dat tijdschrift moet nog gewoon achter het display-plankje liggen. Er ligt niets. Ach, denk ik vertederd, ik ben niet de enige die dit een leuk blaadje vindt; een andere zot zit 't ergens aandachtig te spellen. Ik keer des middags weerom. Blaadje nog immer weg. Populaire aflevering! Ik besluit het na een uurtje nog eens te wagen. Het tijdschrift ligt nog steeds niet op het stapeltje. Hardere actie is gewenst, dus start ik een scan van alle lezers. Niemand leest mijn blaadje...

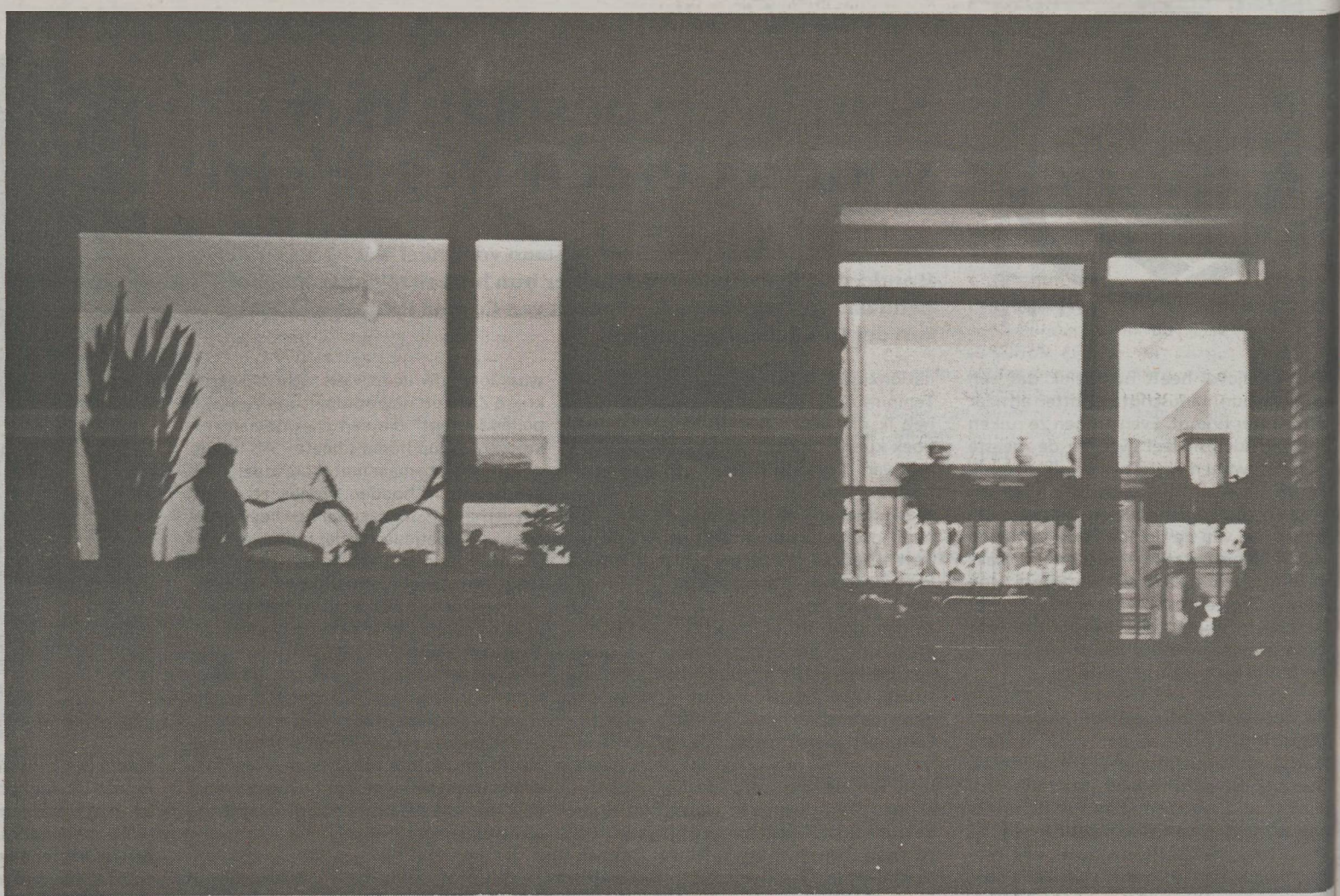
Dan maar eens bij het bibliotheekpersoneel geïnformeerd: "Hoi. Ik zoek *International Annals of CyberHealth* 21 (3). Is er niet." Na de gebruikelijke prietpraat ('iemand zal 'm wel aan het lezen zijn'. Nee dus) zegt de biebjuif met een soort gelaten opgewektheid: "Oh. Nou. Dan zal-ie wel gestolen zijn."

Zijn we nou helemaal van de pot gerukt? Zijn wij zó levensmoe, van iedere moraal ontdaan, van enig intellectueel besef gespeend? Is het zó erg met de bloem van de natie, die universitaire wetenschappers en studenten, dat de hoeders van al die lettertjes waarin de Wijsheid staat opgetekend bij afwezigheid al gelaten zuchten: "Oh. Nou. Dan zal-ie wel gestolen zijn."?

Het probleem ligt vanzelfsprekend niet bij onze gewaardeerde bibliobecarissen. Want hoewel ik er graag voor zou pleiten is het natuurlijk ondoenlijk om de bewaking van al dat erfgoed waterdicht te maken (hoewel...; de verplichting om het studielandschap en bibliotheek slechts naakt te betreden zou veel mogelijk maken. Een Kluwer of Gray verstopt je niet zo snel in een lichaamsopening. Ik zie verder weinig heil in het standrechtelijk executeren van het boevengebroed).

Ik zie meer in het oud-christelijk beginsel 'Oog om oog, tand om tand', en dan toegepast volgens een soort neoprook solidariteitsbeginsel. Bij iedere geconstateerde vernieling van bibliotheekmateriaal ('Kom, ik ruk hoofdstuk 11 uit dit handboek') danwel het achteroverdrukken van boeken of tijdschriften ('Ik weet toevallig waar dat negeneestripje is geplakt, en met een scalpel prepareer ik dat zó los') gaan de kleerkasten van Civiele Zaken (ik zeg alleen maar: Ber Nypels!) alle werkplekken langs, alle onderwijsgroeps kamers om daar ó-gen-blik-ke-lijk represailles te nemen. Willekeurig worden uit duur uitzijnde boeken een aantal paginaatjes gescheurd die wekelijks ceremonieel verbrand worden. Vóór je het weet is sociale controle terug op de RL, en niemand zal meer het gore en vooral llijke lef hebben om anderen intellectueel te benadelen.

Eva

Let's keep it gezellig

Denkend aan Holland zie ik brede rivieren traag, vol oneindig veel voertuigen gaan, rijen ondenkbaar volle rivieren als dikke brijen naar een vergadering gaan, en in de geweldige volheid omarmen de kantoren verspreid door het land, praatgroepen, sessies, overleggen, commissies in een groots verband. De lucht hangt er laag en de schreeuw wordt er langzaam in grijs en veelstemmig gemompel gesmoord, en in alle gewesten wordt de kreet van het volk met zijn eeuwige inspraak gevreesd en gehoord.

(Vrij naar H. Marsman)

BERICHT UIT MAASTRICHT

Deze 'Herinnering aan Holland' had geschreven kunnen zijn door Han van der Horst. Holland, dat is dan Nederland. En Nederland, dat is Holland. Han van der Horst doet in *The Low Sky*, *understanding the Dutch* weinig moeite om deze pars pro toto te vermijden. Dat blijkt uit passages waarin hij de Nederlandse samenleving multi-cultureel noemt. Loop maar eens over de Kalverstraat, zegt hij dan. Maar de Kalverstraat ligt in Amsterdam, provincie Holland, en daarbuiten houdt het wel weer zo'n beetje op met dat multi-culturele. Vraag het maar aan mijn zoontje van twee en een half. Opgegroeid in een middelgrote Nederlandse (niet Hollandse) stad moet hij zijn allochtonenkennis van de televisie betrekken en niet van de straat. Als de Cosbyshow begint, roept hij blij: „Zwarte Piet!“.

Ook de gordijnen blijven 's avonds overal open, gelooft Van der Horst. Want de Nederlanders willen daarmee laten zien dat ze niets te verbergen hebben. Geen kamertjeszonden. Nou, in mijn straat gaan ze 's avonds allemaal dicht. Vergeet Van der Horst voor het gemak dat de helft van de Nederlanders een katholieke achtergrond heeft? En dat biechtstoelen gordijnen hebben?

Maar goed. *The Low Sky* is geschreven voor buitenlanders, en die komen vooral in Holland. En laten we wel wezen, zo groot zijn de verschillen tussen Limburgers en Hollanders nu ook weer niet. Zeker niet in de ogen van buitenlanders. Hoe vurig we ook met onze Bourgondische inslag dwepen; zelfs de Limburger heeft een overvolle agenda, staat in de file, is allergisch voor vertraagde treinen, streeft naar consensus en gezelligheid, vecht tegen het wassende water, demonstreert tegen Botha en stemt op Janmaat.

Het grote verschil tussen het Hollandse, Limburgse en Gelderse landschap, merkt Van der Horst terecht op, is dat in Holland de snelwegen door groene weiden gaan, in Limburg door rivierdalen en in Gelderland door bossen.

Han van der Horst is medewerker van het Nuffic, de Nederlandse organisatie voor internationale samenwerking in het hoger onderwijs.

Hollandse tafereeltje (foto Nelis Tutkey)

In die hoedanigheid, zo legt hij zelf uit, ontmoet hij vaak buitenlanders met een vertwijfelde blik in hun ogen. Wat betekent dat, de tijdsaanduiding bij de bushalte, 8.12 uur? Wordt er een bus verwacht, precies om 8.12 uur? En wat zijn dat voor vreemdsoortige ontmoetingen, die ze overleg noemen? En wat bedoelde die barkeeper toen hij zei, 'laten we het gezellig houden!'. Het was toch helemaal niet gezellig, toen hij dat zei?

Van der Horst vertelt gelukkig niet dat een strippenkaart veel geld kost, nergens verkrijgbaar is en evenmin noodzakelijk voor een busrit - dat soort alledaagse gebruiksaanwijzingen kan de buitenlander snel zelf uitvinden. Nee, hij gaat dieper. Hij verklaart de nationale irritatie over een kwartier vertraging door te stellen dat Nederlanders zulke overvolle agenda's hebben, dat een kleine tegenslag tot grote rampen leidt. Je moet vaak drie maanden van te voren een afspraak maken, wil je iemand spreken, waarschuwt hij de argeloze Italiaan. Zelfs bij de meeste kappers moet je van te voren een afspraak maken. De Nigeriaan die dit verneemt, zal Van der Horst dankbaar zijn voor deze tip en vervolgens in een hondendrol stappen. Maar voor de Nederlander die zijn boek leest is de mededeling dat lagere-schoolkinderen een agenda bezitten pas echt een schok. Dat lagere-schoolkinderen een agenda bezitten, wist hij allang, maar nu het in Van der Horsts boek staat, kun je blijkbaar bij alle kappers ter wereld zó binnenlopen, behalve in het malle Nederland. En vind je blijkbaar alleen in Nederland neurotische fabrieksdirecteuren die een slaaf van hun agenda zijn. Ga naar Japan, wil Van der Horst eigenlijk zeggen, want daar zit de president-generaal de ganse dag relaxed op zijn lederen stoel te wachten op jouw onverwacht bezoek.

Toch heeft Van der Horst haarfijn een aantal oernederlandse gewoonten weten vast te leggen. „The Dutch spend many of their working hours in 'overleg' " Omdat sommige Nederlandse rareiteiten volgens de schrijver niet kunnen worden vertaald, zet hij ze in zijn Engelstalige boek meedogenloos in hun ware gedaante neer. Zo willen Nederlanders het volgens Van der Horst altijd met elkaar eens zijn, en deze diep-democratische oefeningen, waarbij iedereen zijn mening mag verkondigen, laten verwoestende sporen na in de hele maatschappij. De buitenlander moet welhaast bulderen van de lach als hij leest dat geen overleg wordt beëindigd zonder consensus. Al duurt het dagen. En als men het oneens blijft, wordt de dwarsligger de mond gesnoerd met de belofte dat zijn 'dissenting opinion' in de notulen wordt opgetekend.

Grote redenaars zijn de Nederlanders niet, zegt Van der Horst. Dat is ook niet nodig. Sterke argumenten „can be rejected as not being a part of the beleid." Weer zo'n onvertaalbaar verschijnsel. En de Venezolaanse ingenieur die in dienst treedt van DSM zal in zijn broek doen bij het lezen van Van der Horsts mededeling dat er ook beleids-medewerkers bestaan, en beleidsadviseurs, „one of the highest jobs in the civil service."

Dankzij de vele overdrijvingen is *The Low Sky* een plezier om te lezen. Zonder medelijden wordt er een bijna antropologische beschrijving gegeven van een kolderiek volkje op een smalle kuststrook langs de Noordzee. De lezer hóórt Van der Horst giechelen als hij termen uitlegt als 'maakbaarheid' en 'gezelligheid'. Hij probeert het dan zo: „Once the coffee is on, the situation becomes gezellig." En omdat we het toch vooral gezellig moeten houden, sluiten we onze ogen voor het racisme dat ook in Nederland buitengewoon sterk opkomt. Duitsers, dat zijn pas racisten, legt Van der Horst uit. Althans, dat vindt de Nederlander, die graag gelooft dat als zijn buurman klaagt over vuile Turken, hij eigenlijk bedoelt dat zijn huis nodig gerenoveerd moet worden.

Wim Ortjens